

STRATEGIA DE DEZVOLTARE SOCIO-ECONOMICĂ A COMUNEI VATICI

raionul Orhei
2021- 2028

APROBAT PRIN DECIZIA
CONSILIULUI LOCAL AL COMUNEI VATICI
NR _____/_____
PRIMAR: DUMITRU CIOBANU
Elaborat cu suportul companiei

CUPRINS

Abrevieri.....	2
Introducere.....	3
1. CADRUL GENERAL AL STRATEGIEI SOCIO-ECONOMICE	8
1.1. Viziunea.....	8
1.2. Misiunea.....	8
1.3. Valorile.....	8
1.4. Obiectivele.....	10
2. PROFILUL SOCIO-ECONOMIC AL LOCALITĂȚII.....	14
2.1. Date generale	14
2.2. Repere istorice.....	15
2.3. Cadrul natural.....	15
2.4. Potențialul uman.....	17
2.5. Infrastructura de utilități publice.....	18
2.6. Capacitatea instituțională.....	23
2.7. Economia locală.....	25
2.8. Edificii sociale	27
3. PROCESUL DE ELABORAREA A STRATEGIE	34
3.1. Inițierea procesului de planificare	34
3.2. Înființarea echipei de planificare	35
3.3. Concordanța strategiilor de dezvoltare regionale cu cea locală.....	35
4. STABILIREA OBIECTIVELOR. REALIZAREA PLANULUI STRATEGIC.....	37
4.1. Stabilirea obiectivelor planului strategic.....	37
4.2. Etape de implementare	38
4.3. Riscuri și impedimente în procesul de implementare, metode de preîntâmpinare	39
5. MONITORIZAREA PLANULUI STRATEGIC	43
5.1. Cadrul instituțional de monitorizare	43
5.2. Raportarea și indicatorii de monitorizare	45
6. PLANUL DE ACȚIUNI	53
6.1. Considerațiuni generale.....	53
7. IMPACTUL IMPLIMENTĂRII PLANUL DE DEZVOLTARE	63
7.1. Infrastructura	63
7.2. Mediul economic.....	63
7.3. Impactul social, cultural și educațional.....	63
7.4. Turism.....	64

Abrevieri

APL	Administrația Publică Locală
ADR	Agenția de Dezvoltare Regională
AEÎ	Asociația de Economii și Împrumut
AEE	Agenția pentru Eficiență Energetică
BS	Bugetul de Stat
BL	Bugetul Local
BR	Buget Raional
CIPS	Comisia pentru Implementarea Strategiei Strategice
IMM	Întreprinderi mici și mijlocii
IDEP	Institutul de Dezvoltare și Expertiză a Proiectelor
ES	Echipe de Strategieificare
GȚ	Gospodărie Țărănească
FEN	Fondul Ecologic Național
FEE	Fondul pentru Eficiență Energetică din Moldova
FISM	Fondul de Investiții Sociale din Moldova
FMF	Federația Moldovenească de Fotbal
FNDR	Fondul Național pentru Dezvoltare Regională
FRN	Fondul Rutier Național
MEC	Ministerul Economiei și Comerțului
MSMPS	Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale
ONG	Organizații non-guvernamentale
PPP	Parteneriat Public Privat
PM	Punct Medical
CS	Centru de Sănătate
RDN	Regiunea de Dezvoltare Nord
RDC	Regiunea de Dezvoltare Centru
RDS	Regiunea de Dezvoltare Sud
RM	Republica Moldova
SRL	Societate cu Răspundere Limitată
SA	Societate pe Acțiuni
UE	Uniunea Europeană
OMF	Oficiul Medicilor de Familie
CE	Consiliul Europei
UNESCO	Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Cultură și Știință
EP	Echipe de Planificare
SWOT	– Puncte Forte, Slabe, Oportunități, Amenințări

Introducere

“Calitatea și rezultatele oricărui proces depind, în cea mai mare parte, de corectitudinea stabilirii obiectivelor de identificare și delegarea corectă a responsabilităților și a angajamentelor, corelate cu metodele și resursele disponibile sau potențiale.”

Elaborarea strategiei de dezvoltare reprezintă unul din pașii cei mai importanți, care susțin procesele de dezvoltare locală condiționând și influențând în bună măsură evoluția acestora. Acest tip de Strategieificare clarifică direcțiile și domeniile spre care se orientează efortul de dezvoltare al comunităților pe termen mediu și lung.

Principiile de bază care au stat la baza elaborării acestei strategii au fost următoarele:

- ❖ Principiul cunoașterii trăsăturilor locale. Programul a fost elaborat în urma unei analize atente a realităților din această comună;
- ❖ Principiul realității. Această strategie prezintă potențialul, stadiul de dezvoltare și baza de plecare în cadrul procesului dezvoltării durabile;
- ❖ Principiul continuității și sustenabilității. Programul va fi îmbunătățit continuu și după adoptarea acestuia de către primărie;
- ❖ Principiul armonizării cu obiectivele de dezvoltare existente la nivelul Uniunii Europene;

Relevanța acestui tip de activitate constă în faptul că, aplicarea strategiei de dezvoltare regională va conduce la reducerea disparităților din cadrul spațiului rural și la propunerile de asistență a U.E.

Utilitatea elaborării planului de dezvoltare strategică este susținută de argumente, care în esență vizează:

Utilizarea resurselor umane

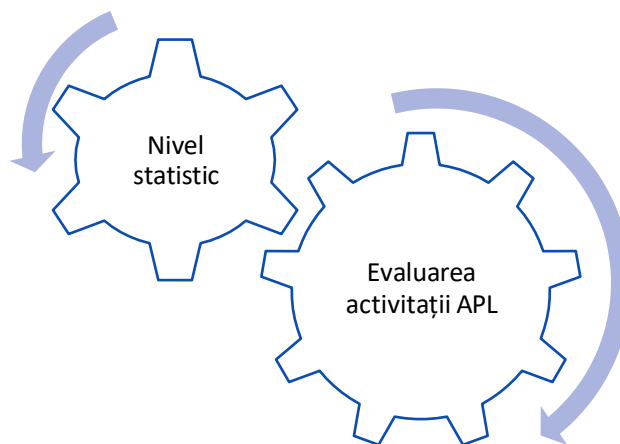
- utilizarea resurselor umane și logistice existente - elaborarea unei strategii de dezvoltare locală contribuie, pe termen mediu și lung, la gestionarea mai eficientă a resurselor locale (resurse umane, financiare, logistice etc.), permițând mobilizarea la cote superioare a acestor resurse în vederea atingerii obiectivelor propuse în cadrul planurilor de dezvoltare.

Planificarea

- existența unui plan de dezvoltare – care creează/facilitează obținerea resurselor financiare, care să susțină procesele de dezvoltare la nivel local. Strategia clarifică pentru toți factorii implicați în programele de ajustare sau dezvoltare socială, care sunt obiectivele urmărite de autoritățile locale, rolul strategiei de dezvoltare fiind acela de a modifica optica elaborării unor planuri conjuncturale prin care se urmărește elaborarea „planurilor de supraviețuire imediată” (satisfacerea unor nevoi imediate). Această perspectivă imediată trebuie înlocuită cu perspectiva dezvoltării strategice.

Scopul acestei lucrări este de a face o diagnoză a spațiului rural la nivelul comunei, în vederea identificării principalelor probleme cu care se confruntă această comunitate, precum și definirea unei Strategii de dezvoltare rurală. Diagnoza acestui spațiu a fost realizată pe mai multe nivele:

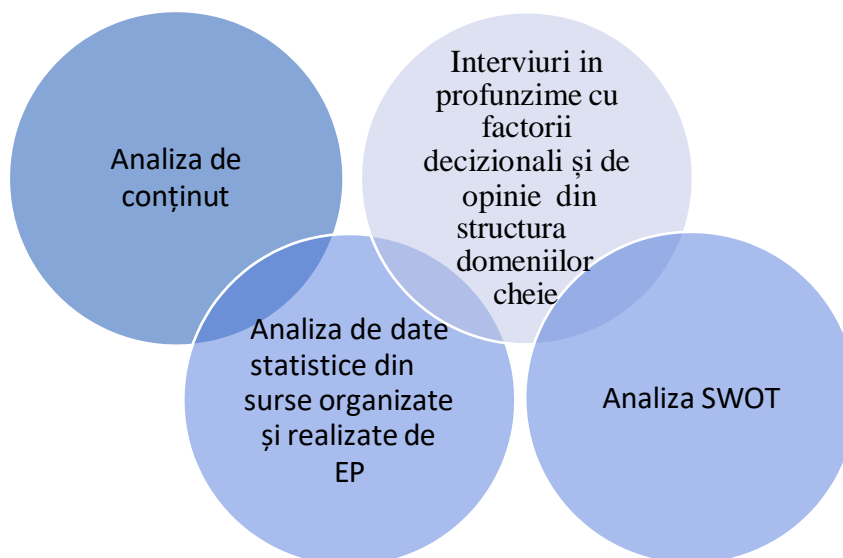

Strategia de dezvoltare a comunei Vatici reprezintă un document cuprinzător, care exprimă valorile comunității locale și stabilește obiectivele de dezvoltare, conturând viziunea asupra viitorului comunei, indicând direcții de dezvoltare și punctând traiectoria evoluției printr-o succesiune de proiecte ce urmează a se concretiza într-o listă finală de acțiuni.

De asemenea, Strategia de dezvoltare se constituie ca principal instrument de lucru al Consiliului Local Vatici, care va orienta gândirea, decizia și acțiunea către obiectivele superioare sau către premisele obiectivelor. Contextul ales pentru trasarea Strategiei de Dezvoltare este definit de aplicarea modelelor europene de dezvoltare socială, economică și de mediu și opțiunea față de modelul de dezvoltare durabilă

Utilizarea instrumentelor de consultare a comunității locale a determinat adaptarea tuturor propunerilor de acțiuni, pentru ca într-un final Strategia de Dezvoltare Socio-Economică să fie în consens cu aspirațiile locuitorilor comunei Vatici, raionul Orhei. Importanța acestui aspect este bazată atât pe certitudinea implicării viitoare a comunității în implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală, cât și de posibilitatea asumării depline și conștiente a acestuia.

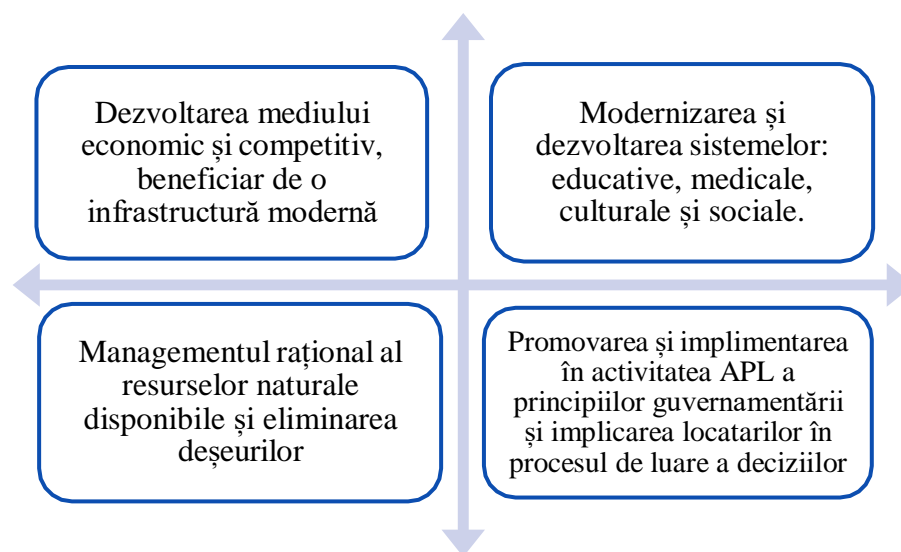
Metodologic, prezenta Strategie are la bază și se fundamentează pe următoarele instrumente și proceduri de lucru:

Analiza SWOT este unul dintre cele mai utilizate instrumente de analiză, prin care se determină Punctele forte (Strengths) și Punctele slabe (Weaknesses), Oportunitățile (Opportunities) și Amenințările (Threats).

În baza rezultatelor obținute și prin analiza tendințelor de dezvoltare au fost elaborate recomandările pentru dezvoltarea socio-economică a comunei Vatici, pentru următorii 7 ani: obiective – programe - acțiuni/proiecte. Primăria comunei Vatici, pentru a putea participa la realizarea obiectivelor cuprinse în Strategia de Dezvoltare Socio-Economică, își va desfășura activitatea în următoarele direcții:

Responsabili de implementarea strategiei de acțiuni de dezvoltare socio-economică este Primăria și Consiliul comunei, precum și instituțiile administrative locale de profil (educație, sănătate, etc.). Planul de acțiuni - ca instrument de planificare și implementare – conține un set de politici sectoriale pe domenii de activitate, ce se aplică într-un termen determinat în scopul realizării obiectivelor generale fixate în Strategia de dezvoltare socio-economică a localității.

Periodic, Planul de acțiune necesită a fi revizuit ținându-se cont de evoluția macroeconomică la nivel național, starea economiei la nivel municipal și local, precum și de opiniile comunității locale cu privire la implementarea acestuia. Strategia este corelată cu cele mai importante documente strategice naționale, sectoriale și regionale.

- ❖ Strategia Națională de Dezvoltare Moldova 2020;
- ❖ Strategia Națională de Dezvoltare Regională 2016 – 2020;
- ❖ Strategia Sectorială de Dezvoltare pentru anii 2014 – 2020 „Educația – 2020”;
- ❖ Strategia națională de sănătate publică pentru anii 2014-2020;
- ❖ Strategia de alimentare cu apă și sanitație pentru anii 2014 – 2028;
- ❖ Strategia de Gestionare a Deșeurilor în Republica Moldova, pentru anii 2013 – 2027;
- ❖ Strategia de dezvoltare a turismului "Turism 2020";
- ❖ Strategia de Dezvoltare Regională Centru 2016-2020;
- ❖ Programul regional sectorial în domeniul alimentării cu apă și canalizare din Regiunea de Dezvoltare Centru;
- ❖ Programul regional sectorial în domeniul managementului deșeurilor solide din Regiunea de Dezvoltare Centru;
- ❖ Strategia de Dezvoltare Socio-Economică a raionului Orhei pentru anii 2014-2020.

1. CADRUL GENERAL AL STRATEGIEI SOCIO-ECONOMICE

1.1 Viziunea

Viziunea strategiei de dezvoltare a comunei Vatici, raionul Orhei, reprezintă sinteza misiunii, valorilor, obiectivelor strategice, specifice și a acțiunilor necesare pentru implementare în următorii șapte ani.

Rezultatul final al eforturilor comunității trebuie să se concretizeze în dezvoltarea unui mediu atractiv de afaceri, buna utilizare și gestionare a resurselor, protecția mediului și dezvoltarea durabilă. În plan social, crearea condițiilor pentru dezvoltarea eficientă a infrastructurii, adaptată cerințelor populației, sprijinirea categoriilor sociale defavorizate. Administrația publică locală trebuie să asigure transparența, consultarea și colaborarea cu antreprenoriatul, societatea civilă.

1.2 Misiunea

Pentru realizarea Viziunii strategice a comunei misiunea comunității și a autorităților publice locale este: ***“Dezvoltarea durabilă a comunei Vatici, raionul Orhei, în scopul creșterii calității vieții prin crearea unui mediu economic și social prosper, sănătos și participativ, capabil să asigure bunăstarea cetățenilor.”***

1.3 Valorile

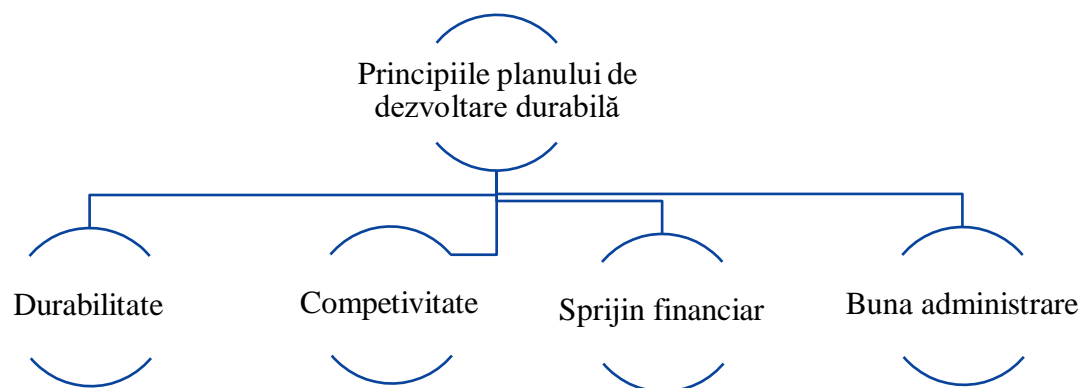
Realizarea viziunii și misiunii va fi asigurată de acceptarea de către fiecare cetățean a unui sistem de valori care vor deveni norme de conduită și atitudine general acceptate în următorii cinci ani. Acest sistem este compus din următoarele valori:

- ❖ ***Profesionalism.*** Această valoare se va manifesta prin competență, rapiditate și calitate în soluționarea problemelor stringente ale comunității.

- ❖ **Responsabilitate.** Este valoarea care va asigura dezvoltarea în toate domeniile, care va fi asigurată prin asumarea de către responsabilii de implementare a obligațiilor de a efectua acțiunile până la sfârșit cu asumarea răspunderii pentru consecințe.
- ❖ **Transparență.** Activitatea în privința implementării strategiei de dezvoltare se va desfășura fiind permanent îndreptată spre maximizarea căilor și posibilităților de informare reciprocă a factorilor de decizie și a cetățenilor pentru asigurarea clarității și înțelegerii procesului în derulare.
- ❖ **Activism.** Această valoare este cheia succesului misiunii și trebuie să se manifeste prin simțul răspunderii în îndeplinirea obligațiilor asumate și prin perseverența la toate etapele realizării strategiei de acțiune.
- ❖ **Competență.** Această valoare se va manifesta prin implicarea în rezolvarea problemelor localității, a unor persoane care dispun de cunoștințele și abilitățile necesare, însărcinați cu exercitarea acestor atribuții și responsabilitate.
- ❖ **Cooperare.** Strategia de dezvoltare va fi implementată doar lucrând împreună și în interes reciproc încercând să diminuăm divergențele la maxim.
- ❖ **Consultare.** Orice acțiune cu impact asupra unei mari părți a localității va fi discutată cu întreaga comunitate și implementată cu acordul majorității.
- ❖ **Respect reciproc.** Atitudine de stimă reciprocă atât în relațiile de serviciu, oficiale, cât și cele cotidiene.
- ❖ **Toleranță.** Respectul libertății a unui individ sau colectivități, prin acceptarea al unui alt mod de gândire și de comportare, precum și al opiniilor sale de orice natură (politice, religioase etc.)
- ❖ **Patriotism (local, național).** Sentiment de dragoste și devotament față de patrie și de popor, față de locul de baștină, precum și promovarea tradițiilor și valorilor în timp și spațiu.
- ❖ **Meritocrație.** Capacitatea de autoanaliză a activității ce se manifestă prin promovarea factorilor de decizie, în funcție de competență, profesionalism și omenie.
- ❖ **Onestitate.** Toate părțile implicate în procesul implementării strategiei strategice vor da dovadă de onestitate pentru a realiza o conlucrare sinceră în vederea realizării cu succes a Strategiei.

1.4 Obiectivele

În cazul strategiilor pe termen lung trebuie să se ia în considerare cu foarte mare atenție viitoarele rezultate. Trebuie luat în calcul și faptul că rezultatul real nu poate fi prevăzut deoarece situațiile neprevăzute pot și ele să exercite o influență importantă asupra lor. Obiectivele de dezvoltare a comunei Vatici se pot realiza numai în condițiile unei Strategii de dezvoltare, care urmează să stabilească cu claritate alternativele de dezvoltare a localității.

Durabilitate. Îmbunătățirea condițiilor de trai pentru toți locuitorii comunei, dar în special pentru persoanele defavorizate, precum și asigurarea un minim de condiții necesare pentru un trai decent, întru sănătatea și bunăstarea tuturor;

Competitivitate. Permite dezvoltarea economiei proprii în context local, regional, național și chiar internațional, promovarea unui sector privat productiv și competitiv;

Sprijin financiar. Să poată facilita accesul la o varietate de surse financiare, pentru a satisface nevoile de investiții și dezvoltare;

O buna administrare. Reacția eficientă și efectivă la problemele comunei prin responsabilizarea autorităților locale și parteneriatul cu societatea civilă.

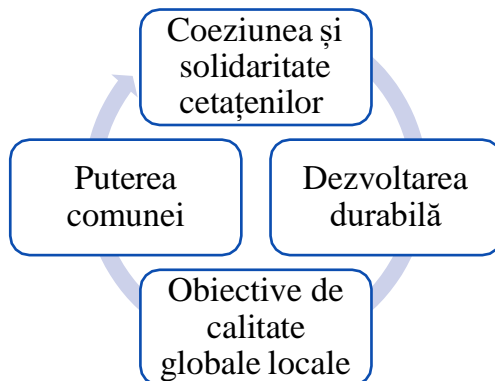
Obiectivele strategice, constituie produsul final rezultat din contopirea celor trei factori ai procesului de Strategie de dezvoltare socio-economică, pe termen lung la nivel local:

Economia, Societatea, Mediul. Pentru realizarea viziunii strategice, activitățile tuturor factorilor implicați în procesul de dezvoltare locală vor fi orientate spre atingerea a 6 obiective strategice:

1. Implementare, dezvoltarea și eficientizarea infrastructurii de utilități publice de calitate.
2. Asigurarea condițiilor pentru crearea unor activități economice rentabile, sporind totodată numărul locurilor de muncă în localitate.
3. Modernizarea, dezvoltarea și eficientizarea sistemului de educație, optimizarea sistemului de sănătate și protecție socială a comunei Vatici, raionul Orhei.
4. Reabilitarea, modernizarea infrastructurii culturale și de agrement, punerea în valoare a patrimoniului cultural.
5. Protecția mediului ambiant, informarea și implicarea populației în vederea utilizării raționale a resurselor naturale.
6. Implementarea în activitatea APL a unui sistem instituțional modern, transparent și implicarea localnicilor în procesul de luare a deciziilor.

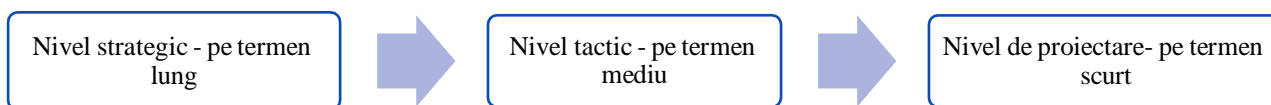
Obiectivele de dezvoltare a comunei Vatici se pot realiza numai în condițiile unei strategii care să stabilească cu claritate alternativele de dezvoltare ale comunei, în funcție de aceasta, să se stabilească și structura cursurilor de calificare a funcționarilor din APL.

Realizarea obiectivelor de dezvoltare socio-economică durabilă va lua în considerare următoarele criterii:

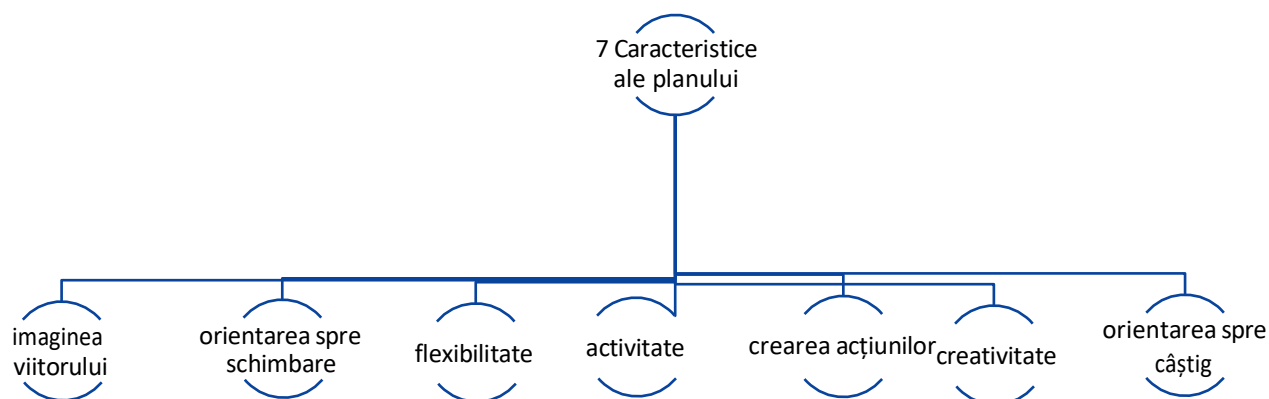

Capacitatea strategiei și a planurilor de acțiune de a răspunde nevoilor actuale, utilizând eficient resursele existente și adaptându-se viziunii generațiilor tinere reprezentă, de asemenea, un criteriu fundamental de realizare a obiectivelor majore a strategiei.

Pentru fiecare domeniu de planificare, există 3 niveluri:

În acest fel se acoperă complet aria de dezvoltare a comunei Vatici pentru perioada 2021–2028. Strategiei de dezvoltare durabilă are cel puțin șapte trăsături caracteristice care se recomandă managerilor locali responsabili de acest domeniu.

Principalele obiective de dezvoltare durabilă a comunei Vatici constau în: dezvoltarea infrastructurii de bază a localității, protecția mediului, întărirea coeziunii sociale și reducerea sărăciei, regenerare rurală.

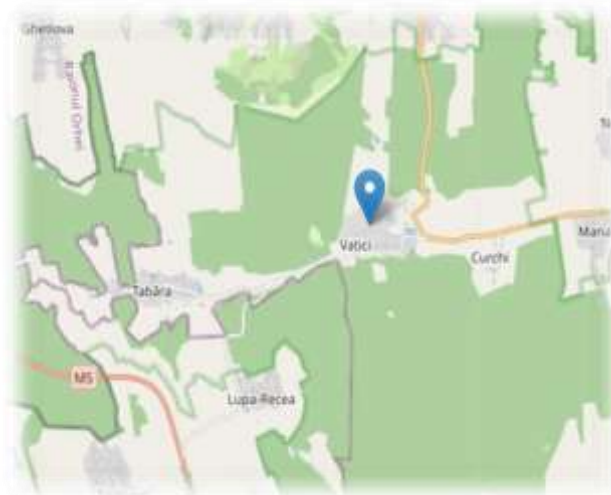
Redactarea strategiei pornește de la următoarele premise:

- ❖ Îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației.
- ❖ Ridicarea standardului calitativ al aspectului comunei, al construcțiilor, serviciilor și al imaginii în general.
- ❖ Oferirea de oportunități pentru intervenția sectorului privat în proiecte, fie sub forma investițiilor directe în proiecte izolate, fie sub forma parteneriatelor sau consultărilor permanente între parteneri.
- ❖ Adaptarea la inevitabilele schimbări care au loc în comună.

2. PROFILUL SOCIO-ECONOMIC AL LOCALITĂȚII

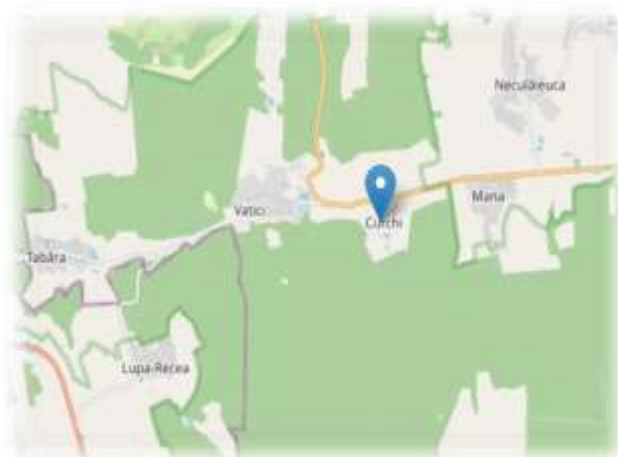
2.1. Date generale

Comuna Vatici este o localitate în Raionul Orhei, din care fac parte trei localități. **Satul Vatici** are o suprafață de 122 ha, situat la latitudinea 47.3408 longitudinea 28.6219 și altitudinea de 120 metri față de nivelul mării. Distanța directă până în or. Orhei este de 23 km iar până în or. Chișinău este de 65 km. Numărul de locuitori constituie 961

Satul Tabăra are o suprafață de 101 ha, situat la latitudinea 47.3300 longitudinea 28.5447 și altitudinea de 161 metri față de nivelul mării. Distanța directă până în or. Orhei este de 29 km iar până în or. Chișinău este 71km. Populația este de 998 locuitori.

Satul Curchi 60 ha este o localitate în Raionul Orhei situată la latitudinea 47.3358 longitudinea 28.6538 și altitudinea de 102 metri față de nivelul mării. Conform recensământului din anul 2004 populația este de 356 locuitori. Distanța directă până în or. Orhei este de 19 km. Distanța directă până în or. Chișinău este de 39 km.

2.2. Repere istorice

Prima atestare cu privire la așezarea comunei Vatici datează în anul 1443, când Ștefan voievod dăruiește boierului Chereiu pentru credincioasă slujbă, mai multe sate pe ambele maluri ale Prutului și un loc "La Vatrice". Satul Curchi apare mult mai târziu abea în 1770 și Tabara peste 5 ani.

Comuna Vatici face parte din raionul Orhei. Regiunea Orheiului cuprinde un străvechi ținut, străjuit altădată de cetatea Orheiului, puternica fundație a lui Ștefan cel Mare. Marele domn ținea să răsplătească din belșug vitejia orheienilor, cunoscuți ca cei mai buni arcași ai săi. În istoria politică și militară a Moldovei, orheienii au jucat un rol de seamă, răsculându-se uneori împotriva domniei, sau sprijinind pe anumiți domni, în rivalitatea pentru scaunul Moldovei.

2.3. Cadrul natural

Relieful este reprezentat de câmpii și deal, întretăiat de văi și versanți, supusă unor procese active de eroziune și alunecări de teren. Suprafața totală a terenurilor agricole a comunei este distribuită 3361 ha. dintre care 449 ha aparțin satului Vatici, 288 ha satului Tabara și 162 ha satului Curchi. Din suprafața totală a terenurilor cu destinație agricolă constituie cca. 922,77 ha), inclusiv: - arabil - (în proprietate UAT-15,77 ha, în proprietate privată- 907 ha), terenurile fondului silvic 77 ha, terenurile fondului apelor- 12,52 ha. Prin urmare, însăși structura fondului funciar al comunei permite practicarea intensă a cultivării cerealelor, creșterii viței de vie (196,57 ha).

Pe teritoriu comunei se găsește patru iazuri dintre care două se află în satul Tabăra și două în satul Vatici. Iazurile necesită curățire iar digurilor întărite. Apa se utilizează pentru irigare și creșterea peștelui. Zonele de protecție sunt în stare satisfăcătoare, în ele sunt prezenți arobi, specia salcie, salcâm, nuc.

2.3.1. Clima

Înălțimea neînsemnată și relieful de podiș au favorizat formarea pe acest teritoriu a unei clime specifice. Comuna se află în zona cu clima temperat - continentală, care se caracterizează prin ierni cu varietăți mari și frecvente ale temperaturii aerului, cu puțină

zăpadă, veri lungi, călduroase și cu cantități nu prea mari de precipitații, ce cad în general sub formă de averse. Radiația solară totală variază între 112 - 114 kcal/cm patrat pe an.

Temperatura medie a aerului în cadrul regiunii este de +12,6 °C.

Temperatura medie a celei mai reci luni (ianuarie) este de - 5 °C, iar a celei mai calde luni (iulie) este de + 28 °C. Temperatura maximă absolută este de 39,7 °C, iar temperatură minimă absolută este de (-18,0°C).

Primele înghețuri de obicei se remarcă, de la jumătatea lunii octombrie, iar ultimele înghețuri la jumătatea lunii aprilie. Durata perioadei fără înghețuri constituie 180 - 190 zile. Solul începe să înghețe la sfârșitul lunii noiembrie și se dezgheață la mijlocul lunii martie. Adâncimea înghețurilor atinge 43 - 65 cm. Numărul zilelor cu înveliș de zăpadă variază de la 20 la 90 zile. Destul de frecvente sunt iernile fără zăpadă. Asupra repartiției stratului de zăpadă influențează și condițiile locale, în special relieful. Agricultură este adesea supusă unor fenomene meteorologice periculoase. Cel mai mare prejudiciu este adus de vânturile uscate, grindină, înghețuri, precum și de seceta care se manifestă o dată la trei ani. În plus, resursele de apă din regiune sunt insuficiente pentru a proteja agricultura de secetă.

Secetele frecvente afectează grav producția vegetală. Acest fenomen este accentuat de eroziunea solului, de slaba utilizare a soiurilor rezistente la secetă, de proviziile limitate de apă, fapt ce complică utilizarea sistemelor de irigare luând în considerare faptul că prin preajma localității trece râul "Vatici".

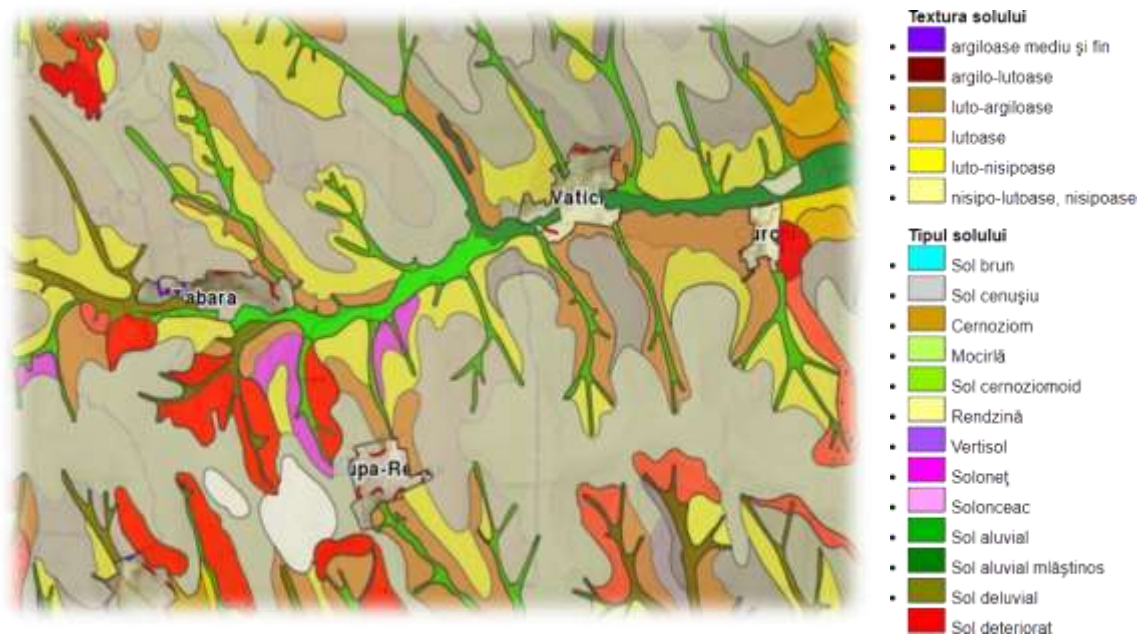
2.3.2. Aerul

Sursele cele mai impotante a atmosferei sunt transportul și apele uzate , ape meteorice, deșeurile solide.

2.3.3. Solurile

Pământul este una din principalele resurse naturale, suprafața terenurilor agricole constituind 70% din suprafața totală a terenurilor. Pe teritoriul comunei sunt răspândite cernoziomurile

tipice slab humificate, cernoziomuri carbonatice (de stepă) și solul cenușiu. Aceste soluri sunt favorabile pentru agricultură. Însă predominarea practicilor agricole neprietenoase mediului, degradarea și contaminarea solului, eroziunea, alunecările de teren afectează mult calitatea solurilor din regiune, dăunând culturilor și produselor agricole, cât și sănătății populației.

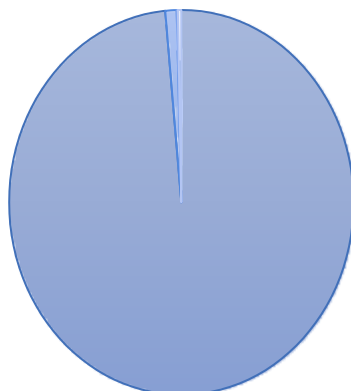

2.4. Potențialul uman

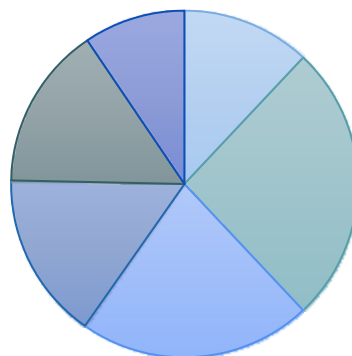
Conform datelor recensământului, populația la nivelul comunei Vatici constituia 2378 de oameni, dintre care 48.23% - bărbați și 51.77% - femei. Compoziția etnică a populației comunei: 98.98% - moldoveni, 1,02 alte etnii. În comuna Vatici au fost înregistrate 945 de gospodării casnice în anul 2021, iar mărimea medie a unei gospodării era de 2,5 persoane, dintre care în satul Vatici -341 gospodării, satul Curchi 241 gospodării și în satul Tabăra 363 gospodării.

Strucura etnică a populației

■ Moldoveni ■ Ucraineni ■ Ruși ■ Tigani

Populația după vârste

■ 18-25 ani ■ 26-35 ani ■ 36-45 ani ■ 46-55 ani ■ 56-65 ani ■ 66-99 ani

2.5. Infrastructura de utilități

2.5.1. Alimentarea cu energie electrică

. În raza comunei Vatici, raionul Orhei sunt rețele de linii electrice aeriene de tensiune medie și joasă. Starea liniilor de distribuție este bună. Alimentarea cu energie electrică este realizată în 945 gospodăriilor, dintre care 241 în sat. Curchi, 363-sat. Tabăra și 341 în sat.Vatici. Localitățile comunei sunt deservite și asigurate cu energie electrică de către întreprinderea Î.C.S., „Premier Energy” S.R.L. În prezent funcționează rețeaua de iluminare stradală pe teritoriul întregii comuni.

2.5.2. Alimentarea cu apă

Comuna deține 22 izvoare în extravilan cu apă potabilă. Sursa primară de aprovizionare cu apă potabilă, în comună o constituie 231 de fântâni de tip mina. Apă este utilizată de către localnici pentru necesitățile casnice de zi de zi. Cu toate acestea, în unele zone ale localităților calitatea apei din fântâni este nesatisfăcătoare. În acest caz, este necesară efectuarea unei analize a calității apei, cu o marcă ulterioară a fântânilor. În teritoriul primăriei sunt funcționale 4 sonde arteziene. Grădinițele de copii și 596 case individuale dintre care satul Vatici- 232, satul Curchi – 127, satul Tabăra -237 sunt aprovizionate cu apă în mod centralizat din apeductul cu lungimea de 14,5 km, satul Vatici – 4,7 km, satul Curchi- 2,3 km și satul Tabăra 7,5 km Numărul populației, care beneficiază de serviciul public de alimentare cu apă constituie 2144 persoane dintre care 876 satul Vatici, 365 satul Cuchi, 903 satul Tabăra

Calitatea apei este satisfăcătoare. Serviciile de aprovizionarea cu apă sunt acordate de către ÎM “Servicii Comunale”.

Comuna la moment nu dispune de sisteme de irigare, este necesară demararea implimentarii unor proiecte de irigație la scară mică pe unele sectoare de teren din perimetrul agricol, amplasate în imediata apropiere a acestuia. Construcția sistemelor de irigare sporesc posibilitatea asigurării terenurilor agricole cu cantitatea de apă necesară, ceea ce va permite sporirea productivității terenurilor creșterii produselor agricole de calitate.

2.5.3. Canalizare

Satul Vatici și satul Curchi dispune de sisteme locale de canalizare, care asigură evacuarea apelor uzate din locuințe și din instituțiile publice în două stații de epurare a apelor uzate. Lungimea totală a sistemelor de canalizare este de 11,9 km : satul Vatici – 5,4 km, satul Curchi – 6,5 km. La sistemul de canalizare a serviciului public sunt conectate 172 gospodării , dintre care 135 în satul Vatici și 37 în satul Curchi. Numărul populației care beneficiază de serviciul public de canalizare este 464 persoane , dintre care satul Vatici 378 și satul Curchi 86 persoane.

2.5.4. Alimentarea cu gaze naturale

Sistemul de alimentare cu gaze naturale deservește circa 408 case (228-în satul Curchi și 180 în satul Vatici) deasemenea și instituțiile publice (grădinițele, gimnaziile, biblioteca publică) din localitate. În teritoriul comunei lungimea totală a rețelei conductelor de gaze naturale este de 6,8 km în satul Curchi și 4 km în satul Vatici. O bună parte a populației din satele Vatici și Curchi se folosesc de butelii de gaz lichifiat. Problema principală de a se conecta gospodăriile la rețeaua de gazele naturale sunt mijloacele bănești și imposibilitatea suplinirii de către solicitant a condițiilor prevăzute de către furnizor în avizul de racordare la rețea. Satul Tabăra nu dispune de rețea de distribuție a gazelor naturale , ceea ce necesită elaborarea și implimentarea unui proiect de gazificare a satului

2.5.5. Alimentarea cu căldură

Majoritatea gospodăriilor din comună își asigură căldura în sezonul rece pe baza sobelor cu lemne. În perspectivă ar fi benefică efectuarea unor serii de lucrări de termoizolare a edificiilor social-administrative, ceea ce ar permite conservarea agentului termic și reducerea cheltuielilor pentru resursele energetice. Astfel, de lucrări ar fi binevenite și pentru gospodăriile casnice.

2.5.6. Telecomunicații

În Comuna Vatici, telefonie fixă este asigurată de furnizori de rețele publice de comunicații electronice asigurând telefonizarea a 936 gospodării, dintre care 228-în sat. Curchi, 363-în sat. Tabăra și 345-în sat Vatici, deasemenea operatorul asigură utilizatorii cu acces la internet. În raza comunei acoperirea cu telefonie mobilă este bună. Localitatea se află în aria de acoperire a operatorilor de telefonie mobilă Orange, Moldcell și Unite. Locuitorii comunei au acces la televiziunea prin cablu.

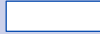

2.5.7. Rețeaua de drumuri

Comuna Vatici are acces la magistrala R20, care trece prin preajma localității și asigură legătura cu restul țării. Satul Tabăra se află mai la vest și are acces la M14 și asigură legătura cu raionul Strășeni. Deplasarea populației comunei spre centrul raional, or. Orhei, este asigurată zilnic de mai multe rute de tranzit, distanța până la centrul de 23 km iar până în or. Chișinău este de 68 km. Comuna dispune de stații auto amenajate, care deservește rute de autocare și microbuze zilnice spre Orhei. Drumurile din localitate sunt în stare satisfăcătoare, deși necesită reparații curente, în special drumul din centrul satului Vatici necesită renovarea cu asfalt. Este necesară și repararea trotuarelor, în deosebi ale celor din satul Vatici. Pentru următorii ani se propune construcția și renovarea unor noi tronsoane de drumuri, ce va contribui la crearea unor comunități durabile, sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri în regiune și crearea locurilor de muncă, îmbunătățirea infrastructurii de acces prin asigurarea unei infrastructuri de transport.

Analiza SWOT

 Puncte Tari Instituții sociale funcționale. Existența rețelelor de electricitate, telecomunicații, precum și asigurarea cu agent termic a edificiilor social-culturale. Existența rețelelor de cablu TV și internet în localitate. Localitatea dispune de rețele de gazificare. Experiență în domeniu. Existența drumului M14 și R20 în preajmă, care asigură conexiunea cu restul țării. Rețea de drumuri locale reabilitate și modernizate/ restul fiind în curs de execuție.	 Puncte Slabe Dezvoltarea insuficientă a infrastructurii sociale (aria de acoperire a apeductului, iluminatului stradal, sistemul de canalizare și a stației de epurare). Deversarea apelor reziduale menajere în locuri neamenajate, fapt ce duce la poluarea apelor (de suprafață și subterane) și solului. Starea precară a unor porțiuni de drum în unele regiuni din sat. Lipsa mijloacelor de transport adecvate și a căilor speciale de acces pentru persoanele cu handicap, în instituțiile social-cultural. Asigurarea ineficientă cu agent termic a unor edificii social-administrative. Lipsa rețelei de gaze naturale
 Oportunități Atragerea investițiilor externe. Existența unor programe cu finanțare nerambursabilă pentru reabilitarea termică. Renovarea drumurilor locale și amenajarea canalelor de scurgere a apelor pluviale. Extinderea rețelelor de utilități publice în toată localitatea. Ridicarea nivelului de trai al populației prin aducerea la un nou nivel a calității întregii infrastructurii sociale. Identificarea posibilităților de realizare a unui sistem de canalizare eficient.	 Amenințări Nivel scăzut de implicare și informare a cetățenilor cu privire la problemele satului și în procesul de luare a deciziilor. Suplinirea redusă a paginii electronice cu informație relativă activității APL. Societatea civilă este insuficient implicată în activitățile de ordin social a localității. Lipsește un sistem de indicatori de performanță, în bază de analiză a resurselor existente, a problemelor și a oportunităților, pe care angajații să-l atingă în perioade definite de timp.

2.6. Capacitatea instituțională

Primăria comunei Vatici dispune de propriul sediu, care este conectat la rețelele de utilități publice - gaz, electricitate, tele-comunicații și apeduct. Încălzirea clădirii Primăriei este asigurată la moment prin intermediul agentului termic pe bază de gaz natural. Aparatul primăriei poate fi calificat drept competent, cu o bogată experiență în domeniu.

Toți angajații primăriei dispun de un stagiu de muncă de minim 1 an. Activitatea primăriei este foarte bine concepută. Prin urmare, secretarul consiliului, este direct responsabil pentru starea lucrurilor la toate compartimentele în cadrul localității. Fiecare săptămână se petrec ședințe de lucru ale primăriei, unde se discută despre toate problemele comunei și se caută soluții de rezolvare.

În condițiile actuale când se necesită, în mod prioritar, atragerea surselor financiare externe pentru demararea proiectelor de importanță majoră pentru comună, funcționarii primăriei/consilierii urmează a fi instruiți în domeniul atragerii fondurilor externe/investițiilor, managementului proiectelor. La fel este necesară suplinirea cunoștințelor în domeniul administrației publice, operarea tehnicii de calcul.

Populația comunei se informează de pe panourile informative instalate în incinta și în fața primăriei, precum și în locuri special amenajate din perimetrul comunei. Cetățenii mai sunt informați prin intermediul presei republicane, anunțuri și avize informative. O importantă sursă de informare este pagina Primăriei Vatici pe rețelele de socializare– Facebook.<https://www.facebook.com/comunaVatici/>

În perspectivă, în vederea sporirii gradului de implicare a cetățenilor în procesul decizional al APL se impune elaborarea unui mecanism de implementare în activitatea aparatului Primăriei a prevederilor Legii privind transparența în procesul decizional (Nr. 239 din 13.11.2008). Securitatea cetățenilor în cadrul satului este asigurată de polițistul de sector. Sediul poliției locale se află în incinta primăriei. Serviciile poștale pentru locuitorii celor 3 sate sunt efectuate de Oficiul Poștal. Oficiu al Î.S., „Poșta Moldovei” a fost dotat cu echipament de calcul modern, fiind asigurate toate condițiile necesare nu doar pentru desfășurarea activității angajaților, dar și pentru comoditatea clienților.

Analiza SWOT

Puncte Tari

Personalul primăriei este calificat, cu o bogată experiență în domeniu.

Activitatea Primăriei este bine concepută și organizată.

APL dispune de calculatoare conectate la Internet.

Adunările cu localnicii sunt petrecute frecvent, în funcție de necesitate.

În viziunea sătenilor, dinamica din ultimii 10 ani este pozitivă în soluționarea problemelor cu care se confruntă localitatea.

Localnicii sunt gata să se implice în suportul administrației publice locale în procesul de implementare a proiectelor.

Puncte Slabe

Nivel scăzut de implicare și informare a cetățenilor cu privire la problemele satului și în procesul de luare a deciziilor.

Suplinirea redusă a paginii electronice cu informație relativă activității APL.

Societatea civilă este insuficient implicată în activitățile de ordin social a localității.

Lipsește un sistem de indicatori de performanță, în bază de analiză a resurselor existente, a problemelor și a oportunităților, pe care angajații să-l atingă în perioade definite de timp.

Membrii APL nu au abilități și experiență în domeniul dezvoltării proiectelor

Oportunități

Atragerea investițiilor externe.

Implicarea mai activă a tineretului în dezvoltarea localității.

Actualizarea informativă a paginii electronice a comunei.

Stabilirea unor contacte durabile și colaborarea cu localități din țările vecine în vederea soluționării unor probleme comune (proiecte, măsuri culturale, schimb de experiență).

Participarea membrilor APL în cadrul proiectelor internaționale, cursuri de perfecționare.

Gestionarea eficientă a bugetului local.

Optimizarea activității APL.

Amenințări

Lipsa resurselor financiare la nivel local, insuficiente pentru sprijinirea și/sau promovarea unor investiții majore.

Instabilitate legislativă

Salarizare nemotivantă a persoanelor cu studii superioare și de specialitate, care activează în domeniul administrării publice.

Lipsa ONG care s-ar implica în soluționarea problemelor satului.

2.7. Economia locală

Economia locală este reprezentată în mare parte de 8 agenți economici. Conform datelor Biroului de statistică activitățile economice sunt orientate în special pe activități de comerț, cultivarea legumelor și a cerealelor, creșterea animalelor.

Comuna Vatici este caracterizat printr-un nivel foarte scăzut al dezvoltării industriei, cauza principală fiind proximitatea față de centrul raional, orașul Orhei. Anume în centrul raional agenții economici preferă să-și dezvolte afacerile din domeniul industriei prelucrătoare. Celelalte cauze ale subdezvoltării sectorului economic în general și cel industrial în particular, în localitate sunt similare celor din întreaga țară, însă ceea ce împiedică cel mai mult dezvoltarea industriei din comuna ține de: infrastructura industrială slab dezvoltată, lipsa unei strategii de promovare a produselor locale pe piețele interne și externe, neasigurarea calității produselor și lipsa tehnologiilor moderne.

De asemenea, potențialul uman încadrat în această sferă necesită pregătire profesională calitativă de specialitate. În prezent, din lipsa locurilor de muncă la sate și a condițiilor de locuire, satele au devenit neatractive pentru tineret. Lipsa forței de muncă de calitate în localitățile rurale constituie un impediment pentru atragerea investițiilor. Sunt necesare activități de promovare a unor întreprinderi din domeniul dat, ce ar acoperi necesitățile pieței naționale din partea de Centrala a Republicii, cu un potențial de a fi extinse pe piața de desfacere internațională. Pentru aceasta sunt necesare tehnologii moderne în industrie, precum și materie primă de o nouă calitate.

Lista afențiilor economice din comuna Vatici

Nr. Ord.	Denumirea Companiei	Data inregistrării	Statutul
1	<u>SRL PRODCOMFULG</u>	2014-09-08	Activa
2	<u>II CUZUIOC NICOLAE</u>	2014-01-23	Activa
3	<u>SRL SALENDIA-LEX</u>	2013-10-11	Activa
4	<u>II SIRGHI ELENA</u>	2013-08-06	Activa
5	<u>SA SFATUL CODRENILOR</u>	2013-01-21	Activa
7	<u>II VEVERITA OLESEA</u>	2010-06-07	Activa
8	<u>II BILBA CORINA</u>	2010-02-13	Activa
9	<u>SRL DOHOCHER-CONSTRUCT</u>	2009-02-12	Activa
10	<u>II TOLICI ALEXEI</u>	2007-12-10	Activa
11	<u>SC RENCOSTOL SRL</u>	2007-01-30	Activa
12	<u>II TVIGUN FEDORA</u>	2006-09-01	Activa
13	<u>SC BOCVAT SRL</u>	2006-07-07	Activa
14	<u>II CRISTAL OXANA</u>	2005-10-28	Activa
15	<u>II V.TOLICI</u>	2005-09-06	Activa
16	<u>II PROFIREAN MIHAIL</u>	2004-06-22	Activa
17	<u>SRL VERCRIST-SERVICE</u>	2003-05-22	Activa
18	<u>II RODICA CODREANU</u>	2001-08-28	Activa
19	<u>ASOCIATIA DE ECONOMII SI IMPRUMUT VATICI CREDIT</u>	2000-03-10	Activa
20	<u>II MOSNOI ALIONA</u>	1999-09-22	Activa
21	<u>II DUMITRU GROSU</u>	1997-09-22	Activa
22	<u>II D.CUMPANA</u>	1996-11-27	Activa
23	<u>SRL DIEGA-SIC</u>	1996-11-20	Activa

Analiza SWOT

Puncte Tari

Așezarea geografică favorabilă dezvoltării agriculturii.

Infrastructura de acces favorabilă pentru dezvoltarea mediului economic.

Proximitatea față de piața locală de desfacere (orașul Orhei).

Disponibilitatea resurselor umane.

Costul scăzut al forței de muncă.

Terenuri agricole cu potențial existent pentru obținerea de produse agricole ecologice.

Terenuri agricole preponderent consolidate.

Puncte Slabe

Potențialul economic al comunei este slab valorificat în comparație cu posibilitățile de dezvoltare .

Slaba valorificare a resurselor naturale și a materiilor prime din mediul rural.

Accesul la credite a întreprinderilor mici este scăzut.

Întreprinderile mici se confruntă cu probleme de slabă capitalizare, lipsa gajului, experiența limitată în utilizarea creditelor, rate înalte ale dobânzii și accesul limitat la informația financiară de consultanță.

Lipsa capitalului străin în economia locală.

Resurse financiare la nivel local, insuficiente pentru susținerea /promovarea unor investiții.

Ponderea înaltă a populației antrenate în agricultură. Sectorul serviciilor slab dezvoltat.

Slaba implementare a sistemului de asigurare a calității producției agricole.

Oportunități

Valorificarea potențialului legat de așezarea geografică a satului.

Atragerea investițiilor externe.

Stimularea antreprenorilor locali și potențiali.(sectorul agricol: frigidere industriale, linii de sortare și ambalare, prestări servicii populației, industria de producere și prelucrătoare).

Stimularea producătorilor locali prin aplicarea tehnicilor și tehnologiilor moderne.

Încurajarea și dezvoltarea parteneriatelor de tip public-privat.

Atragerea turiștilor prin deschiderea zonelor de agrement, agropensiuni, investiții directe în târguri, festivaluri, piețe tradiționale și alte manifestări tradiționale locale.

Amenințări

Insuficientă informare și educare a populației pentru dezvoltarea durabilă a agriculturii, protecția mediului.

Nivelul scăzut al veniturilor populației.

Capacitatea scăzută de atragere de investiții.

Nivelul scăzut de receptivitate a populației locale la programele de finanțare.

Creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii, economiei locale și asistenței sociale în perspectivă.

Scăderea volumului transferurilor făcute de persoanele plecate la muncă peste hotarele țării.

Rata ridicată a dobânzii la credite.

Resurse financiare insuficiente pentru finanțarea și co-finanțarea proiectelor.

2.8. Edificii sociale

2.8.1 Educația

Pe teritoriul localității activează două instituții preșcolare și două gimnazii. Starea tehnică a instituțiilor educaționale este relativ bună, fiind efectuate în ultimii ani lucrări de reparații/renovare a acestora. În toate instituțiile educaționale regimul de lucru, este de 5 zile în săptămână.

La momentul actual gimnaziul Vatici este frecventat de către 128 de elevi (aici, elevii din sat. Curchi sunt transportați cu autobuzul specializat) și gimnaziul Tabăra de către 125 de elevi. Ambele clădiri sunt tipice, puțin renovate și conectate la apeduct. În vederea îmbunătățirii procesului educațional al localității se necesită înnoirea continuă a materialelor didactice, modernizarea tehnică a sălilor de studii, precum și ridicarea continuă a nivelului de calificare a pedagogilor și a personalului auxiliar. La moment își duc activitatea 16 cadre didactice în Gimnaziul Vatici și 19 cadre didactice în Gimnaziul Tabăra.

În comuna Vatici activează și 2 instituții preșcolare: “Făgurașul” și aflându-se în satul Vatici, în care funcționează 2 grupe cu vrecvența de 42 de copii . Grădinița de copii „Alunelul” se află în satul Tabăra, actualmente 3 grupe funcționale care cuprind 48 copii . Contrar așteptărilor, numărul copiilor fiind într-o ușoară descreștere în ultimii ani. Edificiile sunt electrificate, conectate la rețelele de telecomunicații și dispun de pavilioane de joacă, sală de festivități, cantină și deposit cu intrare separată. Agentul termic este furnizat în perioada rece a anului de cazangerie pe bază de gaze la Vatici și de lemne și cărbuni în satul Tabăra. Necătând la investițiile realizate, este necesară, consolidarea și termoizolarea pereților, repararea casangeriei și spălătoriei la Grădinița din satul Tabăra și dotarea intrării pentru persoane cu necesități speciale. La fel se necesită procurarea unor noi seturi de jucării și accesorii auxiliare cât și îmbunătățirea nivelului de calificare a educatorilor și a personalului auxiliar. Baza materială a grădiniței din satul Vatici este slabă. Lipsește lucrătorul medical și cabinetul medical nu este dotat cu strictul necesar.

2.8.2 Sănătate

Pe teritoriul comunei funcționează cabinetul individual al medicului de familie ”Leunte Andrei”, care deservește populația din toate trei sate în oficii medicale separate dotate cu cele necesare. Oficiile Medicale sunt electrificate, conectate la rețelele de telecomunicații, inclusiv la rețelele de utilități sociale. Agentul termic este furnizat prin intermediul cazangeriei autonome pe bază de lemne și cărbuni la Vatici și Tabăra, iar în satul Curchi cu gaze naturale .

2.8.3 Sport

Potențialul sportiv al comunei este valorificat la nivel mediu. În tmei, tânăra generație, iubește și practică sportul, competițiile se petrec pe terenurile sportive din localitate . Anual se practică ”Deschiderea sezonului sportiv” la care participă întreaga comună.

Viața asociativă

În cadrul gimnaziului din Vatici, raionul Orhei a fost deschis un centru de educație incluzivă, unde copiii cu anumite dificultăți în dezvoltare vor fi ajutați și instruiți conform unor programe individuale. Specialiștii centrului vor ajuta și cadrele didactice, dar și părinții”. Sporind nivelul de activism civic al tinerilor, inclusiv în rândul tinerilor cu oportunități reduse, intensificând măsurilor de promovare a modului de viață sănătos.

Analiza SWOT

 <p>Puncte Tari</p> <p>În comună există două gimnazii și două grădinițe de copii.</p> <p>Instituțiile de învățământ au fost modernizate și sunt asigurate cu toate comunicațiile necesare.</p> <p>Prezența cadrelor didactice cu experiență</p> <p>Rezultate bune ale elevilor la sfârșitul anului școlar.</p> <p>Creșterea numărului de parteneriate educaționale.</p> <p>Existența unui Centru de Sănătate.</p> <p>Grupele de persoane social-vulnerabile sunt sub supravegherea asistenților sociali, asistați de lucrători sociali</p> <p>În comună există oficiu poștal.</p>	<p>Puncte Slabe</p> <p>Baza tehnico-materială a instituțiilor de învățământ insuficient extinsă.</p> <p>Lipsa unor spații de agrement pentru copii.</p> <p>Fonduri insuficiente destinate asistențe imedicale și sociale.</p> <p>Domeniul sportiv în cadrul localității este slab valorificat, cu rezerve de diversificare.</p> <p>O parte a populației active a migrat în străinătate, copiii acestor persoane fiind lăsați în grija bunicilor sau rudelor.</p> <p>Inexistența dispensarului veterinar.</p> <p>Instabilitatea sistemului legislativ privind incluziunea școlară.</p>
 <p>Oportunități</p> <p>Lărgirea gamei de servicii medicale prestate.</p> <p>Implementarea unor programe complexe de monitorizare a stării de sănătate a localnicilor.</p> <p>Suplinirea personalului medical rezident și permanent.</p> <p>Deschiderea unui centru social comunitar.</p> <p>Implementarea unor programe consistente de asistență socială.</p> <p>Amenajarea în parcul comunei a locurilor de odihnă, locuri de joacă pentru copii și teren pentru practicarea sportului în aer liber.</p>	<p>Amenințări</p> <p>Scăderea interesului față de efectuarea studiilor în localitate.</p> <p>Dificultăți în susținerea financiară a proiectelor de investiții cu caracter social.</p> <p>Resurse financiare insuficiente pentru finanțarea și co-finanțarea proiectelor sociale.</p> <p>Nereceptivitatea față de posibilitatea efectuării unor lucrări concrete în teritoriu prin intermediul granturilor străine și accesării fondurilor europene.</p> <p>Nu există persoane care să reprezinte interesele comunității în mod organizat și pe o perioadă lungă de timp.</p> <p>Reducerea ponderii populației active și îmbătrânirea acesteia.</p>

2.5.3 Cultura și turism

Patrimoniul cultural al comunei Vatici. În comuna Vatici activează două Cămine Culturale și două Biblioteci Publice , care sunt dotate cu calculatoare acces la internet. Pe teritoriul comunei activează două Mănăstiri. În satul Curchi și Tabăra , iar în satul Vatici Biserica ”Acoperemîntul Maicii Domnului”

În scopul utilizării potențialului educativ al datinilor și obiceiurilor populare, se organizează diferite activități culturale atât în comună cât și în raion. Conducerea localității insistă la organizarea a diferitor activități, cum ar fi șezători, serate și festivaluri. Conform strategiei de lucru și calendarul petrecerii măsurilor culturale, colectivele artistice participă la toate sărbătorile Naționale și religioase: concerte tematice, sărbători în cadrul comunei, măsuri culturale de suflet, participă la toate festivalurile raionale și după posibilități republicane, etc.

Turismul. Considerat a fi un fenomen social și economic specific civilizației moderne, turismul este puternic ancorat în viața societății și ca atare, influențat de evoluția ei. Per ansamblu, dezvoltarea turismului în localitatea Vatici este satisfăcătoare, cu toate că potențialul de dezvoltare ar putea fi unul chiar ridicat, ținând cont de multitudinea și varietatea patrimoniului natural și cultural. Însă, analizând situația actuală a infrastructurii de susținere a sectorului turistic și nivelul depromovare a obiectivelor turistice, potențialul de dezvoltare este estompat semnificativ. Cel mai important produs turistic al regiunii este diversitatea: peisagistică, etnică, culturală și religioasă.

Una din cele mai populare locuri turistice din comuna Vatici este Mănăstirea Curchi, una din cele mai însemnate monumente ale arhitecturii basarabene. Este situată în Codrii Orheiului. Mănăstirea Curchi se califică printre cele mai însemnate monumente ale arhitecturii moldovenești.

Ca ansamblu arhitectural s-a format în secolele XVIII-XIX și este compusă din două biserici, nouă clădiri cu chilii, livadă și un bazin de piatră. A fost înălțată în 1773 de către Iordache Curchiu din Morozeni ajuns mai apoi starețul ei, supranumit Ioan. La întemeierea și prosperarea Mănăstirii Curchi și-au adus aportul frații Ioan și Menasie din Bogzești, rude apropiate ale starețului.

În 1868, schitul este transformat în mănăstire, anul 1868 fiind declarat anul fondării mănăstirii. Clădirea Bisericii de iarnă Sf. Dumitru, construită în 1775 de către Iordache Curchi, este un exemplu foarte reușit al stilului neobizantin, în timp ce biserica Nașterii Maicii Domnului (1808-1810) este construită în cele mai bune tradiții ale clasicismului cu elemente de baroc. Biserica de piatră "Nașterea Maicii Domnului", cu o frumoasă clopotniță situată alături, a fost cea dintâi biserică de pe teritoriul mănăstirii, denumită biserica de vară.

Biserica de iarnă Sf. Dumitru a fost construită mult mai târziu, lângă chiliile egumenului. Tot aici în incinta mănăstirii au mai fost construite încă 9 corpuri de chilii, două trapeze cu bucătării, un beci, grajdul și șopronul. Cea de a treia biserică, concepută în stil bizantin, a rămas neterminată. Mănăstirea avea o bibliotecă foarte bogată, o stație electrică mobilă, o conductă de apă, o școală, un hotel și un atelier.

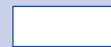

Analiza SWOT

Punctele Tari

Tradițiile populare bine păstrate.
Existența unei bucătării locale specifice.
Existența manifestărilor cu valoare folclorică.
Pe parcursul anului se petrec activități etno-culturale, sportive și de agrement.
Așezarea geografică este favorabilă dezvoltării turismului rural și de tranzit.
Existența izvorului termal.

Puncte Slabe

Potențialul cultural-turistic al localității este slab valorificat.
Satul nu dispune de un centru pentru copii și tineret.
Lipsa interesului pentru dezvoltarea turismului ca potențial pentru afaceri și crearea de noi locuri de muncă.
Satul nu dispune de surse media proprii.
Infrastructura turistică slab dezvoltată.
Lipsa unităților de cazare turistică.

Oportunități

Identificarea surselor alternative de susținere financiară a activității colectivelor folclorice.
Dezvoltarea și stimularea activității echipelor sportive locale existente și înființarea unor noi echipe.
Valorificarea potențialului local (turistic, cultural, istoric, natural).
Existența potențialului de dezvoltare a agroturismului.
Crearea unui parc multifuncțional în centrul satului.

Amenințări

Infrastructura de transport slab dezvoltată și nemodernizată poate avea ca efect ocolirea zonei turistice a comunei
Resurse financiare insuficiente pentru contribuțiile proprii la proiectele finanțate, în special în mediul rural.
Inexistența unui Centru de Informare turistică prin preajmă.

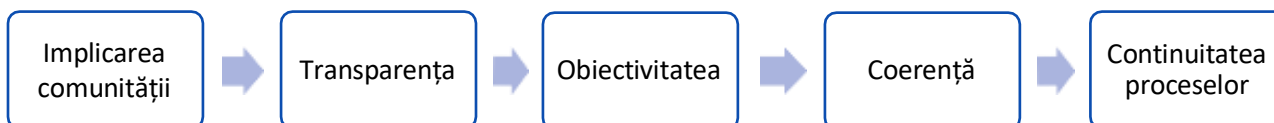
3. PROCESUL DE ELABORAREA A STRATEGIE

3.1. Inițierea procesului de planificare

Comuna Vatici, raionul Orhei trebuie să-și însușească și să promoveze o viziune strategică în ceea ce privește dezvoltarea sa în viitor. Lipsa unei asemenea viziuni duce la o activitate administrativă dezorganizată, în cadrul căreia se pot rata oportunități și se pot consuma irațional resurse prețioase. Experiența internațională a arătat că proiectele și programele operaționale funcționează cel mai bine atunci când fac parte dintr-un cadru încheșat și când există o coordonare la nivel strategic.

Procesul de planificare strategică are ca scop definirea reperelor strategice de dezvoltare a comunei pe o perioadă de 7 ani. Etapele metodologice principale ale procesul de Strategieificare strategică au fost următoarele: realizarea unei analize preliminare, stabilirea viziunii asupra dezvoltării strategice a comunei Vatici, raionul Orhei, analiza sectorială a domeniilor strategice principale și articularea documentului strategic propriu-zis.

Principiile care au stat la baza procesului de planificare strategică au fost:

Elementul-cheie în inițierea procesului de planificare strategică este identificarea resurselor locale, care pot fi văzute ca principalele oportunități de dezvoltare pe viitor a comunei. Inițierea procesului de planificare strategică a început, după semnarea contractului de prestare a serviciilor de consultanță, urmată cu înființarea Echipei de Strategieificare (ES), desemnată de „Consil Prim” SRL. În urma dezbaterilor interne Echipa de Strategieificare a beneficiat de instruire din partea Institutului de Dezvoltare și Expertiză a Proiectelor (IDEP) prin facilitarea procesului de planificare. Facilitatorul a explicat importanța elaborării strategiei, pașii de urmat, metode și tehnici de abordare a comunităților, metode de analiză a comunității în vederea identificării necesităților pentru stabilirea domeniilor de cuprindere a

strategiei pentru elaborarea Strategiei de Dezvoltare Socio-economică a comunei Vatici, raionul Orhei. Au fost expuse metodele de consultare a comunității: workshopuri, metoda discuției, ședință de analiză, chestionare.

Membrii EP au decis să utilizeze metoda chestionarelor. Procesul de consultare a comunității, interviuarea, a durat 3 săptămâni, după care a urmat ședința de analiză și interpretare a cercetărilor efectuate. Pentru a da rezultate, Strategieificarea strategică trebuie însoțită de promovare la nivelul administrației publice locale a unui management strategic integrat, la toate nivelurile, capabil să identifice și să speculeze oportunitățile apărute în beneficiul comunei.

3.2. Înființarea echipei de planificare

Echipea de planificare socio-economică a comunei Vatici a fost constituită pe baza propunerilor: IDEP, SCT și APL care au nominalizat persoanele investite cu încrederea pentru a-i reprezenta și a transmite problemele pe care aceștia le resimt și doresc a fi rezolvate în vederea îmbunătățirii vieții și dezvoltării durabile a localității Vatici raionul Orhei. Membrii EP au fost selectați astfel încât să fie acoperite toate domeniile de cuprindere a strategiei strategice. La înființarea EP s-a ținut cont de voința fiecărui membru propus de a se implica în procesul de Strategieificare strategică a comunei.

3.3. Concordanța strategiilor de dezvoltare regionale cu cea locală

La elaborarea Strategiei de Dezvoltare socio-economică a comunei Vatici s-a ținut cont de prevederile din Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020”, aprobată prin Legea nr. 166 din 11 iulie 2012, Programele de dezvoltare a Raionul Orhei, Programul Sectorial în Eficiența Energetică pentru Regiunea de Dezvoltare Centru, Strategia reformei cadrului de reglementare a activității de întreprinzător (2016-2021), Programul Regional Sectorial de Management al Deșeurilor Solide pentru Regiunea de Dezvoltare Centru și alte documente de politici relevante. APL a participat la toate întrunirile ce au vizat stabilirea priorităților, obiectivelor pe termen mediu și lung în vederea definirii Strategiei de acțiuni de Dezvoltare socio-economică durabilă a raionului Orhei. Nemijlocit comuna Vatici este identificat în programele de dezvoltare ale raionului la așa compartimente precum: creșterea

competitivității producției locale, diversificarea producției agricole, dezvoltarea turismului, renovarea rețelelor de drumuri locale și salubritatea teritoriului. Avantajele concordanței Strategiei de Dezvoltare Socio-Economică a comunei Vatici, cu strategiile sus menționate se vor materializa în posibilitatea accesării mai multor surse de finanțare pentru infrastructura publică de utilități (apă potabilă, sistemul de canalizare, infrastructura drumurilor, etc.), creșterea suportului financiar din partea donatorilor externi (BERD, BL, BEI, Comisiile UE).

Lista echipei de planificare:

1. Primarul comunei
2. Secretarul consiliului local
3. Directorul Gimnaziului Vatici
4. Directorul Gimnaziului Tabăra
5. Polițistul de sector
6. Medicul de familie
7. Bibliotecar Principal BP Vatici
8. Bibliotecar Principal BP Tabăra
9. Șeful de Birou la Căminul Cultural Vatici
10. Șef de Birou la Căminul Cultural Tabăra
11. Consilieri
12. Sfatul Comunei

4. STABILIREA OBIECTIVELOR. REALIZAREA STRATEGIEI

4.1. Stabilirea obiectivelor strategice

La stabilirea obiectivelor strategice au servit informațiile din sondajul sociologic, analiza punctelor slabe și tari, oportunităților și riscurilor mediului extern, viziunile EP și a APL asupra viitorului localității.

După analiza pe baza unui set de criterii și după ierarhizarea problemelor, au fost stabilite drept prioritare 6 obiective strategice:

- ❖ **Obiectiv Strategic 1.** Implementare, dezvoltarea și eficientizarea infrastructurii publice locale
- ❖ **Obiectiv Strategic 2.** Asigurarea condițiilor pentru crearea unor activități economice rentabile, sporind numărul locurilor de muncă
- ❖ **Obiectiv Strategic 3.** Modernizarea și eficientizarea sistemului de educație, optimizarea sistemului de sănătate și protecție socială în comuna Vatici, raionul Orhei.
- ❖ **Obiectiv Strategic 4.** Reabilitarea, modernizarea infrastructurii culturale și de agrement, punerea în valoare a patrimoniului cultural al localității
- ❖ **Obiectiv Strategic 5.** Protecția mediului ambiant, informarea și implicarea populației în vederea utilizării raționale a resurselor naturale
- ❖ **Obiectiv Strategic 6.** Implementarea în activitatea APL a unui sistem instituțional modern și transparent, implicarea civică în dezvoltarea comunei și în procesul decizional

Succesul realizării Strategiei de Dezvoltare Socio-Economică a comunei Vatici, raionul Orhei depinde, în mare măsură, de participarea tuturor locuitorilor la procesul de implementare și monitorizare a acestuia, de prezența unei coaliții încheiate în societate. În procesul realizării Strategiei Strategice de dezvoltare socio-economică a comunei Vatici vor fi implicați mai mulți actori, fiecare urmând un scop personal, îndeplinind rolul de implementator al acțiunilor planificate. Aceștia sunt:

- ❖ Administrația publică locală (Consiliul Local, Primarul, Primăria)
- ❖ Comunitatea Locală – locuitori comunei și instituțiile publice locale
- ❖ Societatea civilă (ONG, femeile, tineretul, pensionarii, organizațiile profesionale și profesionale)
- ❖ Agenții economici
- ❖ Structuri externe (Consiliul raional Orhei, Organizațiile internaționale, Guvernul).

4.2. Etape de implementare

Implementarea Strategiei de Dezvoltare Socio-Economică a comunei Vatici, raionul Orhei poate fi divizată convențional în 3 etape:

Adoptarea Strategiei Strategice de Dezvoltare. În cadrul acestei etape, Strategia Strategic de Dezvoltare va fi supus dezbaterilor publice la Adunarea Comunei. După dezbateri, scopul căreia este ajustarea propunerilor și recomandărilor făcute, Strategia Strategic de Dezvoltare Socio-Economică a comunei Vatici va fi înaintat Consiliului Local spre aprobare. După aprobarea strategiei, Primăria va coordona elaborarea Strategiilor de acțiuni trimestriale și anuale privind realizarea strategiei în conformitate cu Strategia Strategic de Acțiuni.

Implementarea Strategiei Strategice de dezvoltare se va efectua prin realizarea acțiunilor, activităților, măsurilor și proiectelor concrete de implementare. Pentru fiecare acțiune, proiect vor fi stabilite obiective, Strategia activităților necesare, perioada de desfășurare (durata),

responsabilii și partenerii care vor realiza proiectul. De asemenea, vor fi identificate/concretizate și asigurate sursele de finanțare a proiectelor propuse spre implementare.

Monitorizarea Strategiei de dezvoltare. În perioada de implementare responsabilii de realizarea strategiei de acțiuni vor raporta îndeplinirea activităților, proiectelor și atingerea obiectivelor specifice. Monitorizarea proiectelor, acțiunilor și strategiilor se va efectua prin intermediul Indicatorilor de implementare stabiliți. În cazul în care se vor identifica devieri de la Strategia de acțiuni se vor iniția măsuri de corectare sau ajustare a acestei Strategii.

4.3. Riscuri și impedimente în procesul de implementare, metode de preîntâmpinare

Realizarea cu succes a acțiunilor propuse în Strategia de Dezvoltare Socio-Economică a comunei Vatici, raionul Orhei poate fi împiedicată de prezența anumitor riscuri și impedimente de implementare. Riscurile și impedimentele aferente implementării Strategiei de dezvoltare pot fi divizate în două categorii: (a) interne și (b) externe.

RISCURI DE IMPLIMENTARE INTERNE

Domeniul	Descriere
Mangementul implementării Strategiei	<ul style="list-style-type: none">❖ Confruntări de interese privind implementarea strategiei strategice.❖ Experiență insuficientă în elaborarea, promovarea și gestionarea proiectelor de dezvoltare.❖ Prevalarea intereselor personale.❖ Resurse financiare limitate.❖ Lipsa capacităților de atragere a investițiilor.

Parteneriat	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Neconlucrarea autorităților publice locale cu sectorul de afaceri și comunitatea. ❖ Indiferența și neimplicarea populației în susținerea activităților localității. ❖ Lipsa de experiență a structurilor societății civile și neimplicarea lor în soluționarea problemelor comunității. ❖ Neimplicarea partenerilor rezidenți și nerezidenți.
Dezvoltarea economică	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Lipsa interesului din partea comunității de afaceri în dezvoltarea bazei economice locale. ❖ Dependența sectorului agrar de condițiile climaterice. ❖ Posibilitățile financiare reduse ale APL și a agenților economici pentru investiții. ❖ Nivel scăzut de acumulare a impozitelor. ❖ Capacitatea redusă de cumpărare a populației din comună.
Socială	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Resurse limitate pentru acordarea asistenței sociale. ❖ Degradarea continuă a condițiilor de trai a populației. ❖ Emigrarea forței de muncă. ❖ Îmbătrânirea demografică. ❖ Lipsa sprijinului comunității în renovarea obiectelor de infrastructură socială.
Mediu	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Nedorința populației de a conștientiza pericolul folosirii apei poluate asupra sănătății lor. ❖ Lipsa doritorilor de a presta servicii de salubritate.

RISCURI DE IMPLIMENTARE EXTERNE

Domeniul	Descriere
Cadrul politico-juridic	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Instabilitatea politică. ❖ Contradicția și inconsecvența legislației în vigoare.
Relațiile cu partenerii externi	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Lipsa conlucrării cu autoritățile publice raionale și centrale. ❖ Micșorarea cuantumului transferurilor de la bugetul raional.
Starea economiei	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Potențial investițional redus. ❖ Inaccesibilitatea piețelor de desfacere de peste hotare. ❖ Infrastructură de afaceri nedezvoltată. ❖ Risc de țară.

La fel au fost identificate pericolele majore ce pot împiedica implimentarea activităților planificate și de aplanare a acestora.

Riscuri	Metode de implimentare
Indiferența membrilor comunității	<ul style="list-style-type: none"> ❖ organizarea adunărilor generale ❖ organizarea audierilor publice ❖ organizarea meselor rotunde și a ședințelor tematice ❖ prezentarea exemplilor de success ❖ desfășurarea concursurilor tematice
Insuficiența resurselor financiare	<ul style="list-style-type: none"> ❖ participare la concursuri de proiecte ❖ inițiative ale agenților economici prin crearea și dezvoltarea parteneriatelor

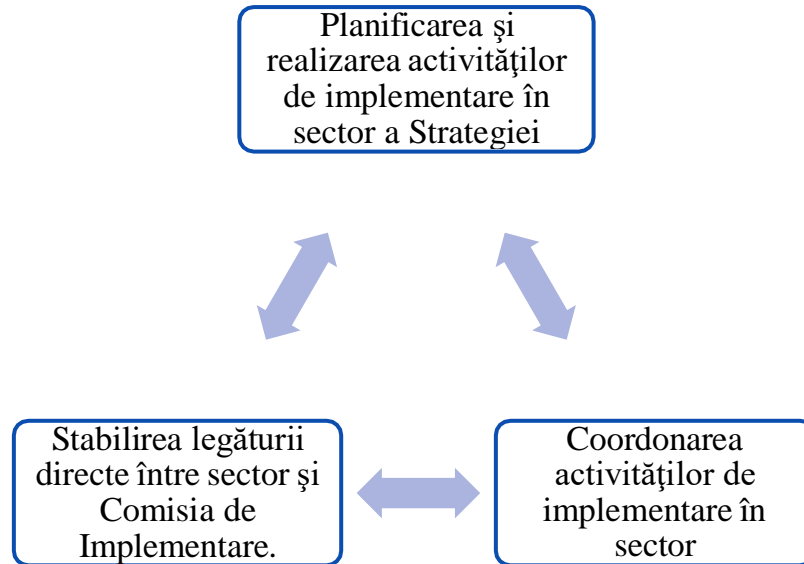
	<ul style="list-style-type: none"> ❖ crearea ONG-lor ❖ contribuția populației ❖ aportul donatorilor
Lipsa specialiștilor	<ul style="list-style-type: none"> ❖ pregătirea specialiștilor ❖ motivarea specialiștilor ❖ colaborarea cu organizațiile specializate ❖ colaborare cu instituțiile de învățământ ❖ pregătirea în teritoriu
Informarea redusă a populației	<ul style="list-style-type: none"> ❖ utilizarea mijloacelor mass-media ❖ plasarea avizelor ❖ organizarea adunărilor, seminarelor ❖ publicarea buletinelor informative ❖ plasarea informațiilor pe pagina electronică a localității ❖ montarea panourilor de informare
Migrarea populației	<ul style="list-style-type: none"> ❖ crearea noilor locuri de muncă ❖ îmbunătățirea sferei sociale
Instabilitate politică	<ul style="list-style-type: none"> ❖ informare privind programele politice ❖ colaborare cu partidele politice ❖ prezentarea propunerilor în cadrul întrunirilor

5. MONITORIZAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE

5.1. Cadrul instituțional de monitorizare

Procesul de monitorizare a strategiei constă în: (a) evaluarea atingerii obiectivelor strategice și obiectivelor specifice care va fi realizată prin intermediul indicatorilor de implementare și (b) raportarea rezultatelor evaluării. În scopul asigurării transparenței procesului de implementare, precum și a participării locuitorilor în implementarea Strategiei Strategice de dezvoltare socio-economică a comunei Vatici, raionul Orhei, va fi creat Comitetul sătesc, în care vor intra săteni de diferite vârste, din toate părțile comunei. Comitetul va contribui la antrenarea cât mai activă a tuturor locuitorilor în rezolvarea obiectivelor Strategiei, cât și în procesul de luare a deciziilor privind implementarea proiectelor din cadrul Strategiei, astfel consolidându-se societatea civilă din comună.

Atribuțiile Comitetului Sătesc vor consta în:

Monitorizarea implementării strategiei se va efectua de Comisia pentru Implementarea Strategiei (în continuare CIS). CIS va fi creată cu statut de Comisie obștească pe lângă Consiliul Local și Primărie în componența căreia va fi asigurată reprezentarea tuturor factorilor implicați în dezvoltarea Comunei, inclusiv membrii Consiliului Participativ Local:

- ❖ Consiliul local (președinții comisiilor consultative de specialitate și secretarul Consiliului)
- ❖ Primărie (Primarul, specialistul în domeniul regimului funciar și contabilul șef)
- ❖ Comunitatea oamenilor de afaceri (directorii sau reprezentanții principalilor structuri economice din localitate)
- ❖ Instituțiile educaționale (directorii gimnaziilor și a grădinițelor de copii)
- ❖ Organizațiile non-guvernamentale (reprezentanți ai ONG-urilor ce activează).

În implementarea strategiei, responsabilitățile de bază ale CIPS vor fi:

- ✓ Planificarea implementării acțiunilor.
- ✓ Elaborarea și promovarea adoptării deciziilor privind acțiunile de implementare.
- ✓ Coordonarea activităților de implementarea acțiunilor și proiectelor de dezvoltare.
- ✓ Coordonarea activităților de atragere a surselor financiare alternative în scopul realizării problemelor identificate.
- ✓ Monitorizarea implementării planului de acțiuni.
- ✓ Elaborarea rapoartelor și prezentarea lor către Consiliul Local.
- ✓ Acordarea asistenței tehnice și consultative în toate domeniile.
- ✓ Elaborarea și dezbateră proiectelor prioritare de dezvoltare.

CIS își va desfășura activitatea în ședințe care se vor desfășura cel puțin o dată în lună.

Un rol important în procesul de implementare a Strategiei îl are Consiliul Local, care se va ocupa nemijlocit de monitorizarea și evaluarea procesului de implementare a Strategiei de dezvoltare socio-economică a comunei Vatici, raionul Orhei.

Competențele Consiliului local se vor axa pe:

- ❖ Coordonarea activităților de antrenare a populației în acțiunile de realizare a proiectelor
- ❖ Promovarea dialogului permanent cu locuitorii, asigurarea transparenței în activitatea APL
- ❖ Încurajarea Voluntarilor în diverse activități publice
- ❖ Stimularea și coordonarea conlucrării actorilor comunității în realizarea obiectivelor comune ale Strategiei
- ❖ Parteneriatul cu APL, ONG, agenții economici în cea ce privește implementarea,

5.2. Raportarea și indicatorii de monitorizare

Raportarea implementării strategiei se va efectua prin elaborarea și prezentarea de către responsabilii de implementare a rapoartelor trimestriale către CIS privind realizarea strategiei de acțiuni și a obiectivelor specifice. Anual CIS va prezenta Consiliului Local raportul de evaluare a implementării Strategiei.

Evaluarea implementării Strategiei se va efectua prin analiza indicatorilor de performanță. Pentru fiecare acțiune Strategiei sunt stabiliți anumiți indicatori de implementare care vor fi monitorizați. În baza informațiilor furnizate de la responsabilii de implementare, beneficiari sau instituții specializate se vor stabili nivelul și gradul de implementare a acțiunilor și atingere a obiectivelor fixate.

Obiectiv Strategic 1. Implementarea, dezvoltarea și eficientizarea infrastructurii publice locale

NR	PROGRAM	INDICATORII DE MONITORIZARE
1	Elaborarea și implementarea sistemului de măsuri pentru reabilitarea drumurilor, iluminatului stradal	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Program de reabilitare a drumurilor locale elaborat și aprobat. ❖ Nr/km de drumuri locale renovate în variantă asfaltată și a celor renovate în alte variante. ❖ Nr/km de drumuri cu trotuar pavat. ❖ Lungimea canalelor de scurgere a apelor pluviale amenajate. ❖ Program de iluminare stradală a drumurilor elaborat și aprobat. ❖ Nr.de piloni electrici noi montați. ❖ Stațiile electrice de transformare din perimetrul Comunei renovate. ❖ Nr de piloni cu felinare economice dați în exploatare în termenii planificați. ❖ Nr/km de drumuri agricole întreținute /amenajate.
2	Extinderea rețelelor ingineresti de alimentare cu apă potabilă și canalizare	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Program elaborat de creare a rețelei ingineresti de Canalizare. ❖ Implementarea și darea în exploatare în termenii planificați a rețelei ingineresti de canalizare. ❖ Lungimea totală a rețelei de canalizare dată în Exploatare. ❖ Nr. de gospodării conectați la canalizare. ❖ Nr. de edificii sociale conectate la canalizare. ❖ Gradul de racordare la apeduct și canalizare a caselor de locuit. ❖ Program elaborat de extindere a rețelei ingineresti de apeduct. ❖ Implementarea și darea în exploatare în termenii planificați a rețelei extinse de apeduct. ❖ Lungimea totală a rețelei de distribuție a apei. ❖ Numărul de gospodării conectate la rețeaua de apeduct. ❖ Volumul mediu de apă potabilă furnizată unui locuitor pe lună. ❖ Nr. de măsuri întreprinse în vederea construcției și eficientizării funcționării stației de tratare a apei. ❖ Apa din fântânile arteziene/de tip mină îmbunătățită.

3	Extinderea rețelelor ingineresti de aprovizionare cu gaze naturale	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Măsurile întreprinse în vederea extindere a rețelei de gazificare a localității ❖ Nr. de gospodării conectate la rețeaua de gaze naturale în urma implementării proiectului de gazificare. ❖ Gradul de racordare la rețeaua de gaze naturale a caselor de locuit noi conectate la rețea. ❖ Lungimea totală a rețelei de distribuție a gazelor naturale prin comună. ❖ Volumul mediu lunar de gaze naturale furnizat unei gospodării.
4	Asigurarea cu agent termic a edificiilor sociale, diversificarea surselor energetice	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Măsurile întreprinse în vederea asigurării instituțiilor social administrative cu apă caldă ca urmare a instalării panourilor solare. ❖ Nr. de instituții asigurate cu apă caldă ca urmare a instalării panourilor solare. ❖ Economia de mijloace financiare a instituțiilor ce au diversificat surselor energetice de asigurare cu agent termic. ❖ Nr. de instituții asigurate cu apă caldă ca urmare a instalării panourilor solare. ❖ Proiect de reabilitare termică a edificiilor publice.

Obiectiv Strategic 2. Asigurarea condițiilor pentru crearea unor activități economice rentabile, sporind totodată numărul locurilor de muncă în localitate

NR	PROGRAM	INDICATORII DE MONITORIZARE
1	Diversificarea și susținerea micului business	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Nr.de programe și proiecte accesate. ❖ Nr. de surse de finanțare externe atrase. ❖ Sumele de finanțare externe atrase în programele accesate. ❖ Diversificarea activităților economice. ❖ Volumul investițiilor în sectorul de producere. ❖ Nr. de întreprinderi noi-create. ❖ Nr. de activități meșteșugărești și artizanale lansate. ❖ Nr. locurilor de muncă noi create. ❖ Nr. de parteneriate stabilite, contracte semnate. ❖ Volumul produselor și mărfurilor comercializate. ❖ Volumul investițiilor în sectorul servicii.
2	Dezvoltarea infrastructurii agricole	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Nr. târgurilor și expozițiilor vizitate. ❖ Nr. unităților tehnice procurate. ❖ Nr. de tehnici și tehnologii moderne aplicate în agricultura comunei ❖ Km de apeduct pentru irigare construiți și dați în exploatare. ❖ Suprafața terenurilor irigate.
		<ul style="list-style-type: none"> ❖ Nr. de asociații agricole noi-înființate.

3	Valorificarea terenurilor agricole și a producției agroalimentare	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Nr. de întreprinderi noi-create în sfera agricolă. ❖ Creșterea procentului de consolidare a terenurilor agricole pe întreaga localitate. ❖ Nr. punctelor de colectare și achiziționare a producției agricole create și funcționale. ❖ Crearea pieții agroalimentare în comună. ❖ Creșterea cantității producției agroalimentare locale Comercializate. ❖ Nr. programelor de care au beneficiat producătorii agricoli.
4	Valorificarea potențialului turistic al Comunei	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Plan local de măsuri de dezvoltare a turismului localitate elaborat și aprobat. ❖ Nr. de agropensiuni, unități de cazare, deschise și funcționale. ❖ Nr. locuri de muncă noi deschise ca urmare a lansării activității turistice în comună. ❖ Nr. mediu de turiști ce vizitează Comuna ❖ Venitul obținut de către APL și agenții economici/populație ca urmare a lansării activității turistice în comună.

Obiectiv Strategic 3. Modernizarea, dezvoltarea și eficientizarea sistemului de educație, optimizarea sistemului de sănătate și protecție socială din localitate.

NR	PROGRAM	INDICATORII DE MONITORIZARE
1	Dezvoltarea unui învățământ școlar și preșcolar local competitiv	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Nr. de săli amenajate și dotate cu mobilierul, echipamentul și utilajul necesar. ❖ Nr. de unități de tehnică de calcul, mobilier, utilaj procurate. ❖ Nr. de materiale didactice achiziționate, necesare desfășurării procesului instructiv-educativ. ❖ Nr. de cărți care satisfac necesitățile curriculumului școlar achiziționate. ❖ Procentul de cărți în raport cu numărul necesar pentru acoperirea necesităților curriculare. ❖ Nr. de programe lansate spre diminuarea migrării cadrelor didactice. ❖ Nr. de cadre didactice stabile.
2	Îmbunătățirea infrastructurii destinate copiilor	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Teren de joacă amenajat conform normelor de securitate și necesităților copiilor. ❖ Număr de elemente de joacă pentru copii amenajate pe teritoriul terenului de joacă. ❖ Numărul sălilor de studii asigurate cu iluminat artificial.

		<ul style="list-style-type: none"> ❖ Starea tehnică bună la început de an școlar a instituțiilor de învățământ școlar /preșcolar.
3	Îmbunătățirea stării de sănătate a populației	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Numărul de utilaj și echipament medical achiziționat în cadrul CS din localitate. ❖ Nivelul de eficiență a utilizării noului echipament medical procurat. ❖ Calitatea și activitatea personalului medical rezident și permanent. ❖ Nr. serviciilor medicale noi prestate locuitorilor localității la centrul de sănătate. ❖ Nr. de pacienți ai localității ce au beneficiat timp de 1 an de servicii medicale prestate la centrul de sănătate din localitate. ❖ Nr. de programe de educație sanitară pentru copii, tineri, adulți și vârstnici implementate.
4	Asigurarea unui nivel de trai decent pentru grupurile social vulnerabile	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Nr. și tipul serviciilor lansate pentru păturile social vulnerabile și familiile tinere. ❖ Nr. familiilor tinere și a persoanelor social-vulnerabile beneficiare de serviciile lansate după implementarea programelor de susținere. ❖ Crearea și funcționarea ONG axat pe probleme sociale.

Obiectiv Strategic 4. Reabilitarea, modernizarea infrastructurii culturale și de agrement, punerea în valoare a patrimoniului cultural al localității

NR	PROGRAM	INDICATORII DE MONITORIZARE
1	Dezvoltarea infrastructurii necesară pentru desfășurarea activităților culturale	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Proiectarea și darea în exploatarea a localului pentru festivități și agrement. ❖ Nr. de servicii prestate în incinta sălii de festivități și agrement. ❖ Nr. anual de beneficiari ai serviciilor Centrului pentru copii și tineret. ❖ Nr. de manifestări petrecute în incinta sălii de agrement. ❖ Venitul mediu anual încasat din activitatea sălii de festivități. ❖ Transformarea vechii grădinițe în Centru pentru tineret. ❖ Inventarul echipamentului tehnic nou achiziționat pentru școala de arte. ❖ Inventarul și costumația nouă achiziționată pentru colectivele artistice din comună. ❖ Nr. de evenimente culturale la care au participat colectivele artistice din comună. ❖ Nr. de manifestații culturale organizate în comună.
2	Renovarea și modernizarea bibliotecii	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Baza tehnico-materială a bibliotecii publice reînnoită. ❖ Nr. de cărți achiziționate/donate.

	locale	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Nr. de servicii noi lansate în incinta bibliotecii. ❖ Nr. de cititori.
3	Dezvoltarea infrastructurii de odihnă și agrement a populației	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Nr. mediu de persoane ce practică sportul pe stadionul sportiv. ❖ Elaborarea proiectului și realizarea unui Parc public. ❖ Număr de persoane care își petrec timpul în zona de agrement amenajată. ❖ Proiect elaborat de amenajarea a unui teren de joacă pentru copii. ❖ Darea în exploatare în termenii planificați a terenului de joacă pentru copii în localitate. ❖ Crearea zonei de agrement în preajma lacului.
4	Reabilitarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural din comună	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Numărul de instrumente, aparataje, costumații achiziționate pentru buna funcționare a colectivelor artistice ❖ Numărul cercurilor de creație sau echipe sportive înființate în perioada de planificare. ❖ Nr evenimentelor cultural-artistice și sportive petrecute anual în cadrul comunei. ❖ Măsurile întreprinse în vederea deschiderii muzeului comunei. ❖ Deschiderea în termenii planificați a muzeului Comunei. ❖ Nr. de exponate expuse în muzeu. ❖ Nr. de vizitatori ai muzeului satului-localnici, străini. ❖ Nr. de activități meșteșugărești și artistanale practicate. ❖ Numărul de măsuri întreprinse în vederea lansării brândului local. ❖ Numărul de activități de promovare a brândului local.

Obiectiv Strategic 5. Protecția mediului ambiant, informarea și implicarea populației în vederea utilizării raționale a resurselor naturale

NR	PROGRAM	INDICATORII DE MONITORIZARE
1	Crearea sistemului de management al deșeurilor în conformitate cu standard moderne de performanță în domeniu	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Nr de intervenții efectuate în vederea întreținerii gunoștii autorizate. ❖ Nr de platforme dotate cu tomberoane construite pe perimetrul comunei. ❖ Cantitatea de deșeuri casnice evacuate și depozitate la gunoștea autorizată. ❖ Regulament comunitar aprobat privind avertizarea și sancționarea persoanelor care încalcă regulile de depozitare a deșeurilor casnice. ❖ Nr. de persoane avertizate/sancționate lunar pe motivul încălcării regulilor de depozitare a deșeurilor casnice. ❖ Nr. de puncte neautorizate de colectare a deșeurilor lichidate.

		<ul style="list-style-type: none"> ❖ Nr. gunoștilor neautorizate apărute după implementarea sistemului de management al deșeurilor.
2	Asigurarea unui mediu sănătos și ecologic curat	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Nr. de fântâni de tip mină curățite. Calitatea apei îmbunătățită din fântânile de tip mină. ❖ Sistem de amenajare și îngrijire a zonelor verzi, de odihnă și agrement elaborat și aprobat. ❖ Numărul de intervenții în teritoriu în vederea amenajării și îngrijirea zonelor verzi, de odihnă și agrement din comună. ❖ Nr. de intervenții în teritoriu în vederea curățirii și amenajării râului din perimetrul comunei. ❖ Albia râului din comună curățită și amenajată annual. ❖ Suprafața spațiilor verzi din preajma râului de pe teritoriul comunei curățite și amenajate annual. ❖ Cimitirile din perimetrul comunei curățite și amenajate annual.
3	Informarea și instruirea publicului în domeniul protecției mediului	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Numărul și diversitatea programelor de educație ecologică lansate și desfășurate. ❖ Nr. de fântâni de tip mină marcate în funcție de indicii de calitate a apei. ❖ Nr. de campanii de informare și conștientizare a publicului în vederea gestionării eficiente a deșeurilor desfășurate. ❖ Crearea și funcționarea ONG de mediu. ❖ Nr de activități desfășurate de membrii ONG.

Obiectiv Strategic 6. Implementarea în activitatea APL a unui sistem instituțional modern și transparent, implicarea civică în dezvoltarea comunei și în procesul decizional

NR	PROGRAM	INDICATORII DE MONITORIZARE
1	Asigurarea transparenței în activitatea APL	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Nr. de audieri publice anuale. ❖ Nr. de adunări cu localnicii petrecute pe perioada planificată. ❖ Nr. cetățenilor participanți la ședințele consiliului local, implicați în elaborarea bugetului Primăriei. ❖ Nr. de panouri informative amplasate pe perimetrul Comunei. ❖ Nr. de măsuri întreprinse în vederea creării și funcționalității paginii Web a comunei. ❖ Nr. de accesări a paginii Web. ❖ Nr. și frecvența postărilor. ❖ Nr. de legături externe a paginii Web.
		<ul style="list-style-type: none"> ❖ Nr. de funcționari participanți la instruirile de planificare strategică și elaborarea cererilor de finanțare, etc.

2	Dezvoltarea capacităților de atragere și planificare a resurselor financiare	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Nr. de funcționari care cunosc limbi de circulație internațională. ❖ Nr. de cereri de finanțare elaborate și înaintate spre finanțare. ❖ Nr. de investiții atrase în comunitate. ❖ Nr. de cetățeni implicați în atragerea resurselor externe. ❖ Procentul de computerizare și utilizare a tehnicii de calcul în activitatea APL.
3	Dezvoltarea spiritului asociativ și civic în rândul cetățenilor Comunei	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Nr. de ONG-uri și organizații locale (asociații de proprietari, asociații profesionale, etc.) înființate. ❖ Nr. de persoane din comună implicate în activitatea ONG-urilor și organizațiilor locale. ❖ Nr. acțiunilor de implicare civică organizate pe parcursul anului. ❖ Nr. persoanelor implicate în acțiunile civice organizate.
4	Dezvoltarea infrastructurii APL	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Suprafața extinsă. ❖ Nr. de persoane angajate. ❖ Nr. de persoane deservite.

6. PLANUL DE ACȚIUNI

6.1. Considerațiuni generale

Planul Acțiune (PA) este un instrument de Strategieificare și implementare și conține un set de politici pe domenii de activitate ce se vor aplica într-un termen determinat în scopul realizării obiectivelor generale fixate într-o strategie.

Periodic, PA va fi revizuit, astfel încât obiectivele fixate să țină cont de evoluția macro-economică la nivel național, starea economiei la nivel regional și local, precum și de opiniile comunității locale cu privire la implementarea lui. Cu cât revizuirea se face la intervale mai scurte, cu atât marja de eroare în privința evaluării resurselor la un proiect este mai mică, având în vedere că, pe măsură ce se înaintează în timp, variabilele economice ce trebuie luate în calcul la o prognoză economică se multiplică.

Planul de Acțiune pentru implementarea Strategiei de dezvoltare socio-economică a comunei Vatici, raionul Orhei, reprezintă un pachet de măsuri și proiecte necesare schimbării comunității locale pentru atingerea unor parametri specifici societății moderne, astfel ca durabilitatea sa devină punctul forte al acesteia.

Dimensiunile dezvoltării actuale economice, sociale, de mediu și tehnologice a comunei Vatici, raionul Orhei au fost analizate în cadrul procesului de analiză-diagnostic din cadrul Strategiei de Dezvoltare, iar obiectivele strategice au fost creionate, fixându-se câteva repere ca referințe pentru dezvoltările ulterioare.

Scopul Planului de Acțiune îl reprezintă prezentarea principalelor acțiuni și proiecte necesare fazei de Strategieificare și implementare a dezvoltării economico – sociale, astfel încât procesul să poată fi evaluat continuu prin indicatorii selecționați ca relevanți pentru comuna Vatici, raionul Orhei.

Obiectiv Strategic 1. Implementarea, dezvoltarea și eficientizarea infrastructurii publice locale

NR	Programe	Acțiuni/Proiecte	Perioada de îndeplinire	Cost total, Lei	Sursa de finanțare	Responsabil	Indicatori de produs
1	Elaborarea și implementarea sistemului de măsuri pentru reabilitarea drumurilor și iluminarea stradală	1.1 Reparația drumurilor	2021-2028	15 mln lei	BL, BR, Fondul Rutier Național, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru	Drumuri reabilite
		1.2 Construcția și reparația podurilor din localitate	2021-2028	25 mln lei	BL, BR, Fondul Rutier Național, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru	Poduri renovate și construite
		1.3 Întreținerea drumurilor locale (profilarea drumurilor cu autogrederul) și întreținerea canalelor de scurgere a apelor pluviale	2021-2028	100 mii lei	BL, BR, Fondul Rutier Național, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru	Calitatea și lungimea drumurilor întreținute
		1.4 Extinderea rețelei de iluminare stradală	2021-2028	1 mln lei	BL, BR, Fondul Rutier Național, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru	Iluminat stradal
2	Extinderea rețelelor de alimentare cu apă potabilă și canalizare	1.5 Întreținerea sistemului de aprovizionare cu apă și canalizare	2021-2028	20 mln lei	BL, BL, contribuția populației, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru	Lungimea rețelei întreținute
		1.6 Amenajarea și întreținerea fântânilor publice în conformitate cu normele în vigoare	2021-2028	100 mii lei	BL, BR, BS, AEE Ambasadele din RM	Primar, CL, Grup de lucru	Numărul de fântâni amenajate
3	Extinderea rețelelor de alimentare cu apă potabilă și canalizare	1.7 Extinderea rețelei de gazificare	2021-2028	1 mln lei	BL, BR, BS, AEE,	Primar, CL, Grup de lucru	Lungimea rețelei
		1.8 Reducerea consumului de agent termic prin reabilitarea termică a clădirilor publice	2021-2028	15 mln lei	BL, BR, BS, AEE,	Primar, CL, Grup de lucru	Clădiri reabilite termic
		1.9 Amenajarea și dotarea cu teren de joacă și utilități a unui parc din localitate	2021-2028	1,5 mln lei	BL, BR, alte surse	Primar	Numărul terenului dotat

Obiectiv Strategic 2. Asigurarea condițiilor pentru crearea unor activități economice rentabile, sporind totodată numărul locurilor de muncă în localitate

NR	Programe	Acțiuni/Proiecte	Perioada de îndeplinire	Cost total, Lei	Sursa de finanțare	Responsabil	Indicatori de produs
1	Diversificarea micului business	2.1 Accesarea unor surse de finanțare sub formă de grant sau investiționale pentru dezvoltarea business-ului rural	2021-2028	1,5 mln lei	Surse atrase	Primar, CL, Agenți economici	Numărul ÎMM finanțate
		2.2 Stimularea dezvoltării sectorului servicii	2021-2028	500 mii lei	BL, Agenți economici, surse atrase	Primar, CL, Persoane private	Numărul ÎMM create/dezvoltate
		2.3 Stimularea dezvoltării sectorului de creștere, păstrare și prelucrare a producției agricole	2021-2028	1 mln lei	BL, Agenți economici, surse atrase	Primar, CL, Persoane private	Numărul ÎMM create/dezvoltate
		2.4 Promovarea organizării lanțului alimentar complet, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole.	2021-2028	350 mii lei	BL, donatorii surse atrase	Primar, CL	Numărul ÎMM create/dezvoltate
		2.5 Cultivarea spiritului antreprenorial îndeosebi în rândul tinerilor	2021-2028	50 mii lei	Organizații de consultanță, ODIMM	Primar, CL	Numărul ÎMM create/dezvoltate
		2.6. Elaborarea unui material video “Oportunități de afaceri în comuna Vatici”	2021-2028	30 mii lei	Organizații de consultanță, ODIMM	Primar, CL	1 comunicație video elaborată
2	Dezvoltarea agriculturii	2.7. Construcția sistemelor de irigare la scară mică a terenurilor agricole	2021-2028	2 mln lei	FIDA, FEN, FISM, alte surse	Primar, CL, GȚ, Agenți economici	Numărul terenurilor irigate
		2.8. Amenajarea unei piețe agricole autorizate	2021-2028	1 mln lei	BL, Capital privat, surse atrase	Primar, CL, GȚ, Agenți economici	1 piață agricolă dezvoltată
		2.9. Crearea unui centru de colectare a laptelui	2021-2028	600 mii lei	BL, Capital privat, surse atrase	Primar, CL, GȚ, Agenți	1 centru pentru colectarea laptelui

						economi ci	
3	Valorificare terenurilor agricole și a producției agricole	2.10. Facilitarea procesului de consolidare a terenurilor agricole, înființarea de noi asociații agricole	2021-2028	200 mii lei	BL, Capital privat, surse atrase	Primar, CL, GȚ, Agenți economici	Numărul asociațiilor Agricole și terenurilor consolidate
		2.11. Promovarea tehnologiilor de cultivare a culturilor cu potențial înalt	2021-2028	400 mii lei	BL, Proiectul Agricultură competitivă în RM (MAC-P), surse atrase	Primar, CL, GȚ, Agenți economici	Numărul hectarelor cultivate
4	Valorificarea potențialului turistic	2.12 Identificarea atracțiilor turistice din perimetrul comunei Vatici	2021-2028	15 mii lei	BL, alte surse	Primar, CL, GȚ, Agenți economici	Numărul atracțiilor turistice identificate
		2.13 Elaborarea și implementarea unui plan local de măsuri în vederea dezvoltării turismului în localitate	2021-2028	40 mii lei	BL, alte surse	Primar, CL, GȚ, Agenți economici	1 plan elaborat privind dezvoltarea turismului
		2.14. Dezvoltarea infrastructurii de deservire a turiștilor (Agropensiuni, puncte de alimentație publică etc.)	2021-2028	2 mln lei	BL, Capital privat, surse atrase	Primar, CL, Agenți economici	Numărul ÎMM create/ dezvoltate

Obiectiv Strategic 3. Modernizarea, dezvoltarea și eficientizarea sistemului de educație, optimizarea sistemului de sănătate și protecție socială.

N R	Programe	Acțiuni/Proiecte	Perioada de îndeplinire	Cost total, Lei	Sursa de finanțare	Responsabil	Indicatori de produs
1	Dezvoltarea învățământului școlar și preșcolar local competitiv	3.1 Reînnoirea bazei tehnico-materiale a instituțiilor de învățământ în corespundere cu particularitățile de vârstă a elevilor și a copiilor	2021-2028	1 mln lei	BL, Direcția raională Educațională, surse atrase	Directorii instituțiilor locale de învățământ	Cantitatea mobilier / echipamentului procurat
		3.2 Stimularea unei perfecționări continue a cadrelor didactice implicate în procesul educațional	2021-2028	100 mii lei	BL, Direcția raională Educațională, surse atrase	Directorii instituțiilor locale de	Numărul cadrelor instruite

						învățământ	
		3.3 Susținerea socială a cadrelor didactice tinere, pentru a evita exodul acestora	2021-2028	250 mii lei	BL, Direcția raională Educație, surse atrase	Directorii instituțiilor locale de învățământ	Numărul cadrelor susținute
2	Îmbunătățirea mediului școlar și preșcolar	3.4 Termoizolarea și reabilitarea termică a instituțiilor de învățământ din localitate	2021-2028	3 mln lei	BL, BR, FISM, surse atrase	Primar, CL, Grup de lucru	Numărul de instituții reabilite
		3.5 Reparația capitală a instituțiilor de învățământ: - Școala s. Tabăra (schimbarea acoperișului) - Grădinița Tabăra	2021-2028	35 mln lei	BL, BR, FISM, surse atrase	Primar, CL, Grup de lucru	2 instituții renovate
		3.6 Gazificarea grădiniței din satul Tabăra	2021-2028	3,5 mln lei	BL, Bugetul instituțiilor de învățământ, surse atrase	Directorii instituțiilor locale de învățământ	1 grădiniță gazificată
		3.7 Schimbarea gardului grădiniței din Vatici	2021-2028	2 mln lei	BL, Bugetul instituțiilor de învățământ, surse atrase	Directorii instituțiilor locale de învățământ	Lungimea gardului schimbat
		3.8 Amenajarea terenului de joacă pe teritoriul grădiniței Vatici	2021-2028	550 mii lei	BL, Bugetul instituțiilor de învățământ, surse atrase	Directorii instituțiilor locale	1 teren amenajat
		3.9 Dotarea IMSP Oficiul Medicilor de Familie cu mobilier și aparataj necesar	2021-2028	500 mii lei	BL, BR, donatori	OMF, Direcția raională de sănătate	Numărul utilajelor/mobilier
	Îmbunătățirea stării de sănătate a populației						

3		3.10 Lărgirea gamei de servicii medicale prestate locuitorilor comunei	2021-2028	300 mii lei	BL, BR, donator, MSMPSF	OMF, Direcția raională de sănătate	Numărul locuitori deserviți
		3.11 Elaborarea și implementarea programelor de educație sanitară pentru copii, tineri, adulți și vârstnici	2021-2028	50 mii lei	BL, BR, donator, MSMPSF	OMF, Direcția raională de sănătate	Programe implementate
4	Asigurarea unui nivel de trai decent pentru grupurile sociale vulnerabile și tinere	3.12 Deschiderea unui centru comunitar de asistență pentru persoanele în etate	2021-2028	1 mln lei	BL, BR, donator, MSMPSF	Asistentul social, CL, ONG	Numărul persoanelor deservite
		3.13 Construcția unui azil pentru bătrânii singuratici fără adăpost și invalizii ținuiți la pat	2021-2028	5 mln lei	BL, BR, donator, MSMPSF	Asistentul social, CL, ONG	Numărul persoanelor deservite
		3.14 Amenajarea intrărilor și infrastructurii de acces pentru persoanele cu necesități speciale în toate instituțiile de stat, inclusiv a instituțiilor de învățământ	2021-2028	200 mii lei	BL, BR, donator, MSMPSF	Asistentul social, CL, ONG	Numărul edificiilor amenajate

Obiectiv Strategic 4. Reabilitarea, modernizarea infrastructurii culturale și de agrement, punerea în valoare a patrimoniului cultural al localității.

N R	Programe	Acțiuni/Proiecte	Perioada de îndeplinire	Cost total, Lei	Sursa de finanțare	Responsabil	Indicatori de produs
1	Dezvoltarea activităților culturale	4.1 Renovarea Căminului Cultural	2021-2028	150 mii lei	BL, alte surse	Primar Director CCT, ONG	Nr edificiului renovat
		4.2 Dotarea Căminului Cultural cu tot echipamentul tehnic și mobilier necesar unei bune funcționări	2021-2028	2 mln lei	BL, alte surse	Primar Director CCT, ONG	Nr edificiului dotat
		4.3 Extinderea rețelelor de utilități publice la edificiile culturale	2021-2028	150 mii lei	BL, alte surse	Primar Director CCT, ONG	Nr de utilități publice prestate
	Dezvoltarea infrastructurii de odihnă	4.4 Crearea unui teren de joacă pentru copii	2021-2028	150 mii lei	BL, Direcția raională culturală, donații, alte surse	Primar, CL, Grupul de lucru	1 teren de joacă

2		4.5 Amenajarea și întreținerea parcurilor, dotarea cu bănci, teren de joacă și utilități	2021-2028	1 mln. lei	BL, Direcția raională culturală, donații, alte surse	Primar, CL, Grupul de lucru	1 parc amenajat
3	Reabilitarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural	4.6 Menținerea și organizarea activităților colectivelor artistice de amatori (muzică, dans, etc.)	2021-2028	350 mii lei	BL, Direcția raională culturală, donații, alte surse	Primar, conducători artiști	Numărul de activități
		4.7 Valorificarea patrimoniului cultural al localității prin organizarea festivalurilor, concursurilor, târgurilor ș.a.m.d.	2021-2028	200 mii lei	BL, alte surse	Primar Director CCT, ONG	Numărul de festivități
		4.8 Promovarea tinerilor talentați prin susținerea participării lor la diferite concursuri, festivaluri la nivel național și internațional	2021-2028	200 mii lei	BL, Direcția raională culturală, donații, alte surse	Primar	Numărul de evenimente
		4.9 Menținerea și dezvoltarea continuă a activităților sportive și dotarea cu echipamentul necesar, transport, ect.	2021-2028	500 mii lei	BL, Direcția raională culturală, donații, alte surse	Primar	Numărul de activități
		4.10 Organizarea și petrecerea evenimentelor cultural-artistice și sportive în localității	2021-2028	400 mii lei	BL, donații, alte surse	Primar, CL	Numărul de evenimente
		4.11 Identificarea și promovarea produselor tradiționale locale	2021-2028	50 mii lei	BL, Agenții economici, donații, alte surse	Primar, grupul de lucru	Numărul de produse

Obiectiv Strategic 5. Protecția mediului ambiant, informarea și implicarea populației în vederea utilizării raționale a resurselor naturale.

N R	Programe	Acțiuni/Proiecte	Perioada de îndeplinire	Cost total, Lei	Sursa de finanțare	Responsabil	Indicatori de produs
1	Crearea sistemului de gestionarea deșeurilor în conformitate cu standardele moderne	5.1 Implementarea sistemului de colectare, transportare și depozitare a deșeurilor	2021-2028	200 mii lei	BL, alte surse	Primar, CL Grupul de lucru	m ³ deșeuri colectate
		5.2. Amenajarea și întreținerea unei gunoiști autorizate	2021-2028	500 mii lei	BL, alte surse	Primar, CL, Grupul de lucru	1 gunoiște amenajată
		5.3 Amenajarea și întreținerea căilor de acces la gunoiștea autorizată	2021-2028	350 mii lei	BL, alte surse	Primar, CL, Grupul de lucru	Lungimea căilor amenajate
		5.4 Proiectarea și construcția platformelor de colectare selective (reciclabile) a deșeurilor	2021-2028	200 mii lei	BL, alte surse	Primar, CL, Grupul de lucru	Nr. platforme construite
		5.5 Lichidarea gunoiștilor neautorizate	2021-2028	200 mii lei	BL, alte surse	Secretaru 1 CL, Secția de poliție de sector	Numărul gunoiștelor lichidate
2	Asigurarea unui mediu sănătos și ecologic	5.6 Curățarea fântânilor publice de pe teritoriul comunei și a izvoarelor decorative	2021-2028	250 mii lei	BL, contribuții Ministerul Mediului, alte surse	Primar, CL	Nr fântâni și izvoare curățate
		5.7 Curățarea canalului din satul Tabăra	2021-2028	600 mii lei	BL, contribuții Ministerul Mediului, alte surse	Primar, CL	Lungimea canalului curățat
		5.8 Curățarea și amenajrea izvoarelor din teritoriul comunei Vatici	2021-2022	1 mln lei	BL, contribuții Ministerul Mediului, alte surse	Primar, CL	Numărul izvoarelor curățate
		5.9 Organizarea zilelor ecologice (curățire, amenajare și înverzire a spațiilor publice)	2021-2028	340 mii lei	BL, alte surse	Primar, CL	Nr evenimente organizate
		5.10 Plantarea a 4-10 ha de diferite specii de arbori	2021-2028	550 mii lei	BL, alte surse	Primar, CL, Grupul de lucru	ha plantate cu arbori
		5.11 Inițierea unor campanii de informare și conștientizare a publicului în vederea gestionării eficiente a deșeurilor	2021-2022	200 mii lei	BL, alte surse	Primar, CL	Nr evenimente organizate

3	Informarea și instruirea locatarilor despre protecția mediului	5.12 Informarea populației asupra riscurilor cauzate de deversarea apelor uzate în locuri neamenajate	2021-2028	20 mii lei	BL, FEN, alte surse	Primar, CL, Grupul de lucru	Nr persoane informate
		5.13 Marcarea fântânilor publice în funcție de indicii de calitate a apei, actualizarea pașapoartelor	2021-2028	155 mii lei	BL, FEN, alte surse	Primar, CL, Grupul de lucru	Nr fântâni marcate
		5.14 Implementarea programelor de educație ecologică a copiilor, tinerilor etc.	2021-2028	20 mii lei	BL, alte surse	Primar, CL, Grupul de lucru	Nr de programe

Obiectiv Strategic 6. Implementarea în activitatea APL a unui sistem instituțional modern și transparent, implicarea civică în dezvoltarea comunei și în procesul decizional.

N R	Programe	Acțiuni/Proiecte	Perioada de îndeplinire	Cost total, Lei	Sursa de finanțare	Responsabil	Indicatori de produs
1	Asigurarea transparenței în activitatea APL	6.1. Organizarea regulată sau periodică, (după caz) a audierilor publice, dezbaterilor adunărilor cu localnicii pe marginea temelor și problemelor comunei	2021-2028	10 mii lei	BL	Primar, CL	Nr de audiențe
		6.2 Menținerea panourilor informative de pe teritoriul comunei	2021-2028	25 mii lei	BL, alte surse	Secretarul CL	Nr de panouri
		6.3 Întreținerea paginii Web. și a paginilor de pe rețelele de socializare	2021-2028	20 mii lei	BL, alte surse	Primar, CL	Nr articole publicate
2	Dezvoltarea capacităților de atragere și planificarea finanțelor	6.4 Organizarea de către Primărie sau participarea funcționarilor publici la cursuri de calificare în administrare publică	2021-2028	100 mii lei	BL, alte surse	Primar, CL	Nr cursurilor
		6.5 Întărirea capacităților funcționarilor publici abilitați în atragerea fondurilor, investițiilor	2021-2028	50 mii lei	BL, alte surse	Primar, CL	Nr proiecte câștigate
		6.6 Stabilirea unor parteneriate, înfrățiri cu Stabilirea unor parteneriate, înfrățiri cu ei, în vederea soluționării unor	2021-2028	500 mii lei	BL, alte surse	Primar, CL	Nr de parteneri și proiecte

		probleme comune (măsurile culturale, schimb de experiență, proiecte transfrontaliere, etc.)					
3	Dezvoltarea spiritului asociativ și civic în rândul cetățenilor	6.7 Acordarea suportului pentru înființarea ONG-urilor și organizațiilor locale (asociații de proprietari, asociații profesionale etc.) cât și susținerea asociațiilor prezente	2021-2028	180 mii lei	BL	Primar, Secretarul 1 CL, ONG	Nr de organizații
		6.8. Inițierea și derularea unor acțiuni de implicare civică de genul: cea mai curată stradă, cea mai amenajată gospodărie, cea mai frumoasă fântână, etc	2021-2028	60 mii lei	BL	Primar, Secretarul 1 CL, ONG	Nr de acțiuni desfășurate

7. IMPACTUL IMPLIMENTĂRII STRATEGIEI DE DEZVOLTARE

În continuare sunt enumerate cele mai importante efecte pe care Strategia le va avea asupra comunității, prezentate pe fiecare domeniu în parte:

7.1. Infrastructura

Căile de comunicație rutieră ce facilitează accesul înspre și dinspre localitate vor fi aduse la standardele UE, cu ajutorul proiectelor implimentate, iar rețelele de apă și apă uzată vor conecta toată populația și agenții economici care își vor desfășura activitatea în perimetrul localității. De asemenea, calitatea apei și prestarea serviciilor de apă și canalizare vor respecta directivele UE, conform procesul de regionalizare la care Republica Moldova trebuie să se alinieze. Este necesar că desfășurarea activităților economice să respecte cerințele în privința impactului asupra mediului.

7.2. Mediul economic

Relansarea economică a localității reprezintă obiectivele, prioritățile strategiei de dezvoltare, proiectele identificate fiind orientate către acest lucru. “Orizontul Europa” va schimba profilul economic a localității prin promovarea turismului, a antreprenoriatului și parteneriatelor public-privat. Astfel, activitățile economice anticipate vor avea ca efect creșterea gradului de ocupare al forței de muncă, creșterea veniturilor și implicit a consumului. Toate acestea, împreună cu o conștiință rațională, vor aduce stabilitate și bunăstare în familiile comunității.

7.3. Impactul social, cultural și educațional

Implementarea strategiei de dezvoltare va avea un impact pozitiv și asupra domeniilor social, cultural și educativ. Strategia este orientată atât către infrastructura de susținere a acestor domenii, cât și asupra activităților specifice, un rol important al acestei strategii fiind acela de susținere a ONG-urilor din aceste domenii, care vor crea valoarea adăugată.

De asemenea, conceptul strategic susține, alături de administrație, implicarea societății civile la actul decizional, prin ONG-uri capabile să implementeze proiecte împreună cu mediul de afaceri.

Un alt aspect important este cel al realizării unui parteneriat școală- mediu de afaceri, acest lucru fiind necesar pentru creșterea adaptabilității tinerilor la piața muncii și dezvoltarea spiritului antreprenorial al acestora.

7.4. Turizm

Strategia de dezvoltare aduce în prim plan turismul, cu potențial pe termen lung. Se au în vedere, în special, măsuri și proiecte de marketing și facilități de finanțare prin accesarea fondurilor pentru dezvoltarea de capacități.

 Mun. Chișinău, bd. Dacia 31 of 58

 022882102

 consilprim@gmail.com

 060124930, 060124190

